

partim Origanum, partim Thymum referat: ex Creta asportatur; & inter semina minora calida recensetur, pro Theriaca inservit.

Colicos dolores, flatus uteri, renum, aliosque dissipat.

AMMONIACUM, est Gummi ex quoddam planta ferulacea stillans, quæ FERULA AMMONIFERA vocatur, & ex Jovis Ammonis Oraculo, circa cujus delubrum, aut templum in Libiæ regione, præcipuè nascitur, nomen accepit, indeque ad nos transfertur.

Optimum est magnum, album, flavum (& instar Olibani) granulatum, odore molesto (Castoreum æmulans) sapore amaro, paleisque, & arena defœcatum.

Præstantissimum remedium est, ad tenacem, & leantam pituitam, saburramque in stomacho, intestinis, pulmonibus, ac liene stabulatam, incidendam, leniterque educendam: propterea in diuturnis morbis splenicis (vulgò dictis) & in difficultatibus respirandi, crebrò usurpari solet: emollit, digerit, resolvit, maturat, & album movet.

AMOMUM RACEMOSUM, thecæ sunt, seu siliquæ rotundæ tripartitæ, semina angulosa, rugosa, nigra, & aromatica claudentes, quæ uvarum instar, racematim ex uno pendent petiolo, cui firmiter adhærent: sicque in Europam ex India advehuntur in granis, & in racemis.

Eligantur rotundæ, sublutei coloris, ponderosæ, granisque repletæ, quæ folliculos habeant, magnumque semen, idque acri, & aromatico sapore Cardamomo simili.

Grana, sive semina, ad Theriacam, & alia medicamenta eligenda sunt: quamobrem apertis folliculis, nigra, rugosaque rejicienda; gravia viridioris coloris, saporeque aromatico præcellentia, ut supra, eligenda. Ut verò tenues pelliculæ, quibus differuntur, separari queant, manibus fricentur, & supra chartam ventilari permittantur.

Vi sua incidunt, veneno resistunt, stomachum roborant, appetitum movent, flatus dissipant, & menstrua provocant.

ANACARDIUM: Niger, splendidus, & compactus fru-

etus est, aviculæ corculum repræsentans, & ex arbore *ÆPATA* vocata, proveniens, qui sub duplici cortice, album, & subdulcem nucleum continet: inter ipsos verò cortices obscure rubram, oleosam, & acrem, ac quasi melligenam mucilaginem habet. Ex India Orientali, scilicet ex Malabara, Canonora, & Cambaja ad nos traducitur.

Optima sunt Anacardia magna, recentia, benè nutrita; intusque nucleum, eleganter candidum, nostrisque amygdalis consimilem includentiâ; parva verò, & rugosa sunt rejicienda.

Anacardia, nimis recentia, adhuc viridia, pro veneno reputantur, ob nimiam calefaciendi, & quasi urendi vim; exiccata, verò non ita acra, & corrosiva sunt: ob sal valde volatile, oleumque, nimis dissipabile vim habent rarefaciendi pituitam, & resolvendi; cerebrum confortandi: ideoque cephalicis, senum morbis, apoplexiæ, paralyfi, memoriæ debili, similibusque conferunt.

ANTIMONIUM, durum, ponderosum, ac fragile femimetalum est, & instar plumbi nigricans, striis longis splendentibusque ornatum: in Gallia, Germania, præcipueque in Hispania fodinæ inveniuntur.

In Pharmacia, pro multis medicamentis conficiendis, inservit: in Metallurgia ad purganda metalla utitur. Veteres crudo Antimonio vim adstringendi, exiccandi, meatusque corporis deobstruendi, excrementias carnosas absumendi, cicatrices obducendi, oculorum ulcera, & sordes mundificandi attribuerunt.

ANIME, seu GUMMI ANIME lacryma resinosa est Arboris mediocris magnitudinis, folia myrtinis ferè similia ferentis, quæ lacryma per incisionem collecta ex America adducitur.

Eligenda, magnis albis, nitidisque frustis, minimè rubicundis, sed perlucidis, friabilibusque, & saporis resinosi, quæ dum accenditur, odorem, satis fragrantem expirat.

Aliud Gummi Anime ex India Orientali defertur, quod
neque

neque tam candidum, neque tam pellucidum: ideo Occidentale præfertur.

Calefacit, attenuat, & resolvit: ejus præcipuus usus est externus, & in Capitis, ac nervorum affectibus frigidis, dolorificis, catarrhosis, flatulentisve, maximè juvat.

ARSENICUM ALBUM est substantia mineralis, albicans, dura, ponderosa, lucida, saporis acris, & exurentis, facta ex Cobalto sublimato.

Artificiale Arsenicum fit ex floribus albis Cobalti, seu nativæ Cadmiæ (in summitate furni ad hanc operationem consulto facti) collectis, in figulino vase fufis, & in massam redactis, quæ ex Germania ad nos transportatur. Eligendum Arsenicum, album, Crystallinum, & ponderosum.

Inter venena corrosiva recensetur: quare solùm exterius in Medicina ad usum venit, ad carnes superfluas, & callosas absumendas.

ASSA DULCIS, seu BELZOINUM: Officinarum, dura, creberrimisque globulis, partim flaventibus, partim candicantibus permixta resina est, quæ ex valde crassis procerisque arboribus fluit, quarum folia Citreum malum æmulantur: in India Orientali, præsertim in Siam, & Sumatra, unde ad nos transfertur, maximè abundat.

Eligatur Benzoinum, Amygdalinum, purum, nitidum, granis flaventibus, & candicantibus respersum, sapore resinoso, & odore valde fragranti.

Vires habet (sæpe suo balsamico) acres catarrhos dulzorandi, omnesque inde productas pulmonum, & asperæ arteriæ læsiones corrigendi, adeoque interne ad tussim, anhelitum, & phthisim; externè ad corizam, aliosque catarrhos, summopere prodest.

ASSA FOETIDA: est Gummi resinofum, quod in fructis colore exfusco flavescente, odore gravi, & sapore mordaci, ex Libia, Siria, Media, India, & Persia, intra Palmæ folia, aut vasa fictilia ad nos transportatur.

De Vegetabili, unde hoc Gummi manat, adhuc ambigitur:

gitur : receptissimum est arborem esse mediocris magnitudinis , cujus folia à rutæ folijs non multum abluunt , ex cujus trunco Gummi , fervida tempestate , sponte exudat.

Optimum est recens , purum , siccum , & flavum , granis , seu lacrymis albis refertum , pellucidum , & foetidum , Allium redolens saporeque mordaci ; antiquum verò unctuosum , nigrum , opacum , arenulis , corticibusve impurum , aut adulteratum rejiciendum.

ASSA foetida , licet nimis vehementer foeteat , ad ferè omnes condiendos cibos , Indiis in deliciis est ; at in Europa ad usus medicos , tantum usurpatur : nam sale volatili oleoso , quo pollet , potentè resolvit , incidit , emollit , detergit , proindeque in doloribus , & suffocationibus hysteris , cholis , & similibus , internè externèque adhibita , egregium specificum est.

ASPALATHUS : Lignum est compactum ponderosum , unctuosum , & aromaticum , purpurei obscuri , marmorei coloris , amari , & acuti gustus , crasso , griseoque cortice cinctum.

Arbor , Regnumque , à quo excipitur , ignotissima sunt , proptereaque sæpius cum ligno Rhodino confunditur.

Eligi debet , ponderosum , unctuosum ; non autem resinofum , sed aromatici saporis odorisque , ligno Aloes valde similis . Sed quia , vix invenitur , in trochiscis Hedychroi , pro eo lignum Aloes , vel Santalum citrinum , quorum virtutes ferè æquiparantur , substituuntur.

ASPHALTUM , seu BITUMEN JUDAICUM : nigra , siccaque resina est , nigrae pici similis , in Lacu , seu Mari mortuo Judææ innatans , invenitur , ubi Sodoma , & Gomorra creduntur extitisse.

Præfertur nitidum , compactum , pice durius , colore nigro splendenti , ac sine odore.

Discutit , glutinat , emollit , putredinem arcet (unde ad condienda cadavera usurpatur) sanguinem coagulatum resolvit , & menstrua promovet.

AURIPIGMENTUM , seu ARSENICUM FLAVUM ,
spe-

species Arsenici est, quod vel ex Saxonice metalli fodinis eruitur: vel artefactum extat: artificiale, ex missione unius partis sulphuris communis, cum decem partibus Arsenici albi, igne fusis, & frigore condensatis, resultat, & sic, ad nos in flavis, seu citrinis frustis transvehitur.

AURIPIGMENTUM naturale, mineraleve, magnopere antecellit artificiali; deligendum verò, aureo colore micans, tenuibusque squamis conflatum, facile fusibile, saporis acris, odoris ingrati, minimèque lapillis, sive terra impurificatum.

Ob suam acrimoniam, & malignitatem, pro corrosivo veneno recensetur: ideoque interiùs non venit ad usum medicinæ; exteriùs ad fungosas, callosasque carnes absumendas, frequenter applicatur.

BALSAMUM VERUM SIRIACUM, ÆGYPTIACUM, GILEADENSE, JUDAICUM, DE MECHA, SEU OPOBALSAMUM: substantia est liquida, oleosa, limpida, albicans, saporis acris, & aromatici, odoris fragrantis, quæ interdum, quamvis rarò in plumbeis lagenulis, è Turcis per Mafsiliam hùc advehitur.

Frutex, è quo Balsamum profluat angustis, rubicundis, nodosisque ramusculis ornatus, qui abscisi, & in fasciculos ligati, à Turcis mittuntur, & à Materialistis XILOBALSAMUM vocantur. Ex hisce ramulis pauca folia, Rutæ haud multum dissimilia, quamvis candidiora, semperque virentia progeminantur: flosculique exigui albi, teneri, fere instar florum Acaciæ, quibus rotundæ, rubicundæ, & fragrantæ bacæ, fulvi coloris in rubrum vergentis tenui tunica contextæ, pisis paulò minores, succedunt, quæ in Officinis CARPOBALSAMUM vocitantur.

BALSAMUM mense Junio, Julio, & Augusto, aut alio ex calidioribus colligitur.

Bonitatis suæ examen est, quod aqua tepida infusum totam ipsius superficiem tegat, refrigerata verò aqua se se rursus contrahat: Item, quod late instillatum coaguletur: tandem

demque quod in vestem laneam effusum, nullam relinquat maculam.

Vi balsamica in phtisi, & hectica prodest. Asthmati, aliisque chronicis morbis, tam internis, quàm externis fert opem.

XILOBALSAMUM eligi debet exiguis fragilibusque ramusculis, hisque rectis nodis, inæqualiter interpositis, cortice extrinsecus rubescente; intrinsecus viridi, cui subjacet lignum subalbum, & medullosum, quod fractum, gratum admodum emittit odorem Opopalsamum emulantem.

Cephalicum, & Stomathicum est, veneno resistit, atque ideo in infirmitatibus contagiosis maximè infervit, & in plures pharmaceuticas compositiones ingreditur.

CARPOBALSAMUM, seu fructus arboris balsami recens, aromaticum est, tenui tunica fulvi in rubrum vergentis coloris obvolutum, interiùsque crassioribus aliis membranis, in quibus semen latet, flavo, & melligineo succo refertum, asperoque, & quatuor striis interstincto cortice cinctum.

Carpobalsamum vi sua aromatico-balsamica stomachum firmat, appetitum excitat, coctionem juvat, & Theriacam complet.

Notandum interea **OPOBALSAMUM**, **XILOBALSAMUM**, & **CARPOBALSAMUM**, cum ad nostras Oras raro perveniant, in nostris Officinis vix inveniri: ideoque Balsamum Tolutanum, Agallochum, & Cubebæ pro his subrogantur.

BALSAMUM de COPAYBA: per incisionem ex arbore in diversis Brasiliæ locis nascente colligitur, quæ **BALSAMIFERA BRASILIENSIS FRUCTU MONOSPERMO** vocatur, unde per Lusitaniam, oblongis fœtilibus lagenis ad nos advenit.

Eligi debet album, limpidum, & resinofum terebinthinæ instar, fragranti odore, sapore acri amaro, & aromatico.

Externè appositum vulnera consolidat, & detergit, ner-

vos confortat, putredini resistit, internè commendatur in pthiisi, nephritide, dysenteria, diarrhæa, gonorrhæa, dysuria, fluore albo, lueque venerea.

BALSAMUM MARIÆ, sive **OLEUM MARIÆ** resina mollis est, quæ ex Carthagine in America, nunc Calamis, nunc Cucurbitis, aliisvè vasibus inclusa ad nos transfertur: Arbores ex quibus promanat, inter Pini species reponuntur, è quibus vulneratis æstivo tempore, Balsamum hoc profluit.

Optimum censetur, tenax, purum, recens, molle, obscure viridiusculum, odoris aromatici bonique saporis.

Sua balsamico-tenaci substantia vulneribus mirificè medetur, anodinum, & resolutivum est externè applicatum, potenter stomachum confortat, & internè in pulmonum affectibus summopere commendatur.

BALSAMUM PERUVIANUM: substantia liquida est mellis consistentiæ, odorisque fragrantissimi, quæ ex America affertur. Arbuscula hoc balsamum eructans, Malo Citroo consimilis est, ejusque folia amygdalinis, paulo majora sunt, latiora etiam, oblonga, & acuminatiora: flos in longum folliculum extenditur, in quo unum saltem idque in curvum semen reconditur. Tota planta à Mexicanis **HOITZILOXTI** nuncupatur, & à Botanicis **ARBOR BALSAMIFERA**, seu **INDICI BALSAMI**.

Balsamum hoc ab incolis, è ligno ramisque arbusculæ, in aqua decoctis, extrahitur, postquam enim frigescere permittitur, Balsamum supernatat.

Conquirendum est recens densum, ponderosum, mellis consistentiæ, colore ex-rufo ad nigrum vergente, odoris maxime fragrantis, saporis subacris & mordacis, & quod neque cum aqua; imò neque cum oleo permisceri possit.

Exiccat, resolvit, & digerit: interius exhibitum in asthma prodest, frigidam quoque ventriculi intemperiem corrigit, inveteratos viscerum languores emendat: exterius applicatum recentia sanat vulnera, ab eisque

72 PHARMACOPOEA MATRITENSIS.

putredinem arcet; cancerosa, aliaque sordida ulcera mundificat.

BALSAMUM DE TOLU, SEU TOLUTANUM: nil aliud est, quàm resina quædam ex incisis Arboribus Balsamiferis (Pinos referentibus) ferventissimo sole profluens: adducitur ex Provincia quadam Americæ inter Carthaginem, & NOMBRE DE DIOS sita, Tolu ab Indis dicta.

Eligendum est, coloris aurei splendentis, pellucidi, mollis, & glutinosæ consistentiæ, qualis resinæ, saporis grati aliquomodo dulcis, odoris valde fragrantis, & ad Limonum odorem accedentis.

Vires habet calefaciendi, siccandi, resolvendi, vulnera & ulcera consolidandi: intusque in asthma, tussi, phthisi, & in ventriculi doloribus à cruditate maximi est adjumenti.

BDELIUM: tenax, ac pingue Gummi est lactymis condensatum, extrinsecus ferrugineum, rubrum, & ad myrrham accedens, cujus infracta frustula, quodam modo pellucida sunt, sapore subacri, & amaro, odore non suavi, & quod, cum accenditur, diu flammam fovet.

Procreatur præcipuè in Asia, unde ad nos transfertur. Arbor, à qua promanat, spinosa est, foliis quercinis similibus; sed magis longis, angustisque.

Eligendum est optimum ex claris pellucidis frustis, signis supra notatis præditum, pingue, facile liquefcens, quod si digitis subigatur, mollescat, extraneis fordibus expers, & albis maculis (quales in unguibus humanis apparere solent) respersum, saporeque & odore myrrham referens.

Calefacit, siccatur, simulque emollit: internè in pectoris affectibus, tussi, & anhelitu prodest, urinam ciet, similiterque menstrua movet; externè vulnera recentia, mirificè sanat; hernias discutit, induratosque nervos, articulorumque topicos emollit.

BEZOAR LAPIS OCCIDENTALIS: plerumque cinereus, aut subalvido-citrinus, diversæ figuræ, & magnitudinis, multisque invicem super impositis lamellis coagmentatus

tatus (crassioribus tamen quàm in Orientali) ex Indiæ Occidentalis Regno Peruviano ad nos advehitur.

Lapides isti in diversis animalibus reperiuntur; sed præcipuè in stomacho, & ventre Rupicaprarum, quas vernacula voce VICUNIZAS, SEU TARAGUAS indigitant, seu appellant.

Præstantiores sunt coloris cinericei, aut ex albo-citrini laminis super incumbentibus (cæparum instar) concreti in odori, saporis terrei, mediocris magnitudinis, intusque plura, & heterogenea veluti paleas, & similia, sæpius continentes.

Lapis hic Alexipharmacus reputatur, ideoque utilis in peste, malignis febribus, vertigine, epilepsia, lipothymia, cordis palpitatione, & similibus morbis.

BEZOAR ORIENTALIS: tenerrimus, & levissimus lapis est, variæ figuræ, & magnitudinis, multoque tenuioribus lamellis, quàm occidentalis constans, colore viridiusculo, seu potius ex viridi nigricante, simulque splendente: ad nos ex Persia, Indiaque Orientali transfertur: in stomacho, & ventre animalis cujusdam, quod CAPRICERVA, aut GAZELA INDICA vocatur, & in prædictis regionibus degit, plerumque invenitur.

Verus, & genuinus Lapis, exterius maximè politus, & quasi lævigatus apparet, obscure veridiusculus, interius multis mollibus, subtilibusque lamellis, sibi invicem incumbentibus (ut in cæpa) compactus: in medietate centro concavus est, in cujus cavitate pulvisculus paleæ, tenuis festuca, vel simile quidpiam continetur. Superficies lævis, & splendens, odor nullus, magnitudo, & pondus varia, & si super chartam prius creta illitam fricetur, viridem relinquit colorem. Adulteratus verò laminis destituitur, quod si in aqua immersus, de suo pondere aliquid amittat, vel ponderosior reddatur, statim rejiciendus.

Alexipharmacus, & sudorificus est, proindeque in variolis, diarrhæa, dysenteria, vertigine, cordis palpitatione, peste, & similibus commendatissimum remedium.

44 PHARMACOPOEA MATRITENSIS.

BORAX CHYSOCOLLA, CAPISTRUM, AURICOLLA, TINKAR, seu **GLUTEN AURI:** est sal minerale quoddam, colore, & transparentia, sali gemmeo non absimile, saporis acris, & lixiviosi, quod ex fodinis Persiæ, Insulæ Zeilam, & aliarum Indiæ Regionum excipitur, deindeque in Venetiis, & in Holandia per dissolutionem, filtrationem, & crystallizationem purificatur.

Eligantur frusta alba, pellucida, dura, siccaque, crystallum æmulantia.

Vires incidendi, & penetrandi obtinet, ob idque glandularum mesenterii, hepatis, & aliorum viscerum infarctus aperit, simulque ad partum promovendum, & foetum mortuum pellendum, menstruaque provocanda, maximè laudatur.

CALAMINARIS LAPIS, sive **CADMIA LAPIDOSA,** aut **ÆRARIA:** Lapis est fossilis subalbus, medius inter lapidosam, & terream consistentiam, terreique saporis; excipitur è terræ fodinis, cujus duæ inter Materialistas distinguuntur species: una rubella, aut flavescens, albis lineis resperfa, cui subgravia, rotunda, aut dura granula, instar piperis adherent. Alia est rubra, Bolo non dissimilis, sed durior, quæ ex Galliæ, Germaniæ, Angliæque fodinis educitur.

Moderatè siccatur, detergit, & adstringit, ulcera carne replet, cicatricem inducit: quapropter in unguentis, & emplastris ad hunc finem, creberrimus illius usus est.

CALAMUS AROMATICUS VERUS, sive **CALAMUS AMARUS,** arundinis species est, quæ sicca ad nos ex Orientali India asportatur: longum habens exsectumque caulem, calami scriptorii crassitiem æquantem, duobus ex adverso locatis foliis superiusque in parvos ramusculos divisum, qui nigrum, illudque exiguum semen proferunt.

Optimus Calamus censetur, qui crassos, recentisque caules habet, à parvis furculis, seu stolonibus mundatus: & qui forinsecus rubicundus, intus fungosus, medullam albam,

araneæ telis similem continens, sapore amaricante, & aromatico præditus.

Aperit, & menstrua provocat, veneno resistit, ideoque ad Theriacæ compositionem exigitur.

CAMPHORA, seu CAPHURA, resina est (nitri instar) candida, & pellucida, saporis acris amariusculi aromatici, & penetrantissimi, odoris fragrantis, & gravis, quæ ex Orientali India affertur. Resina hæc granullatim stillat (ex arbore Camphorifera dicta, quæ in Insula Borneo, & Japon, abundè crescit;) postmodumque sublimatione purificatur, flores sublimati, & lento igne fusi, in panes orbiculares formantur, sicque à Pharmacopolis emuntur.

Optima eligitur, quæ eleganter candida, pellucidaque sit, levissima, friabilis, odore forti prædita, gustu ingrato, facilèque in igne inflammabilis: hinc propter nimiam volatilitatem ab aere defendi debet, quare in vesicis Chemicis, intrà lini semina, aut alia similia oleosa asservari convenit, ne facilè expiret, & avolet.

Diaphoretica, & Alexipharmaca est: ideoque in febribus petechialibus, & pestilentialibus administratur: suis oleosis volatilibus particulis anodinam, etiam somniferamque vim habet, unde cephalalgiam, aliosque dolores, narium hæmorrhagiam, gonorrhæam, ac febricitantium deliria sedare valet; sed præ cæteris in hysteriis affectionibus magni est usus, & emolumenti.

CANTHARIDES, seu MUSCÆ HISPANICÆ, parvæ, & oblongæ muscæ sunt, foris virides, pulchræ, & splendentes, non aliter, ac si inauratæ essent, & desuper eleganti virore depictæ, sapore acri, & urenti, odore nimis foetido. In omnibus Europæ Regionibus nascuntur, sed præcipuè ex Italia ad nos transmittuntur.

Eligendæ sunt recentes, integræ, benè exiccata, & prædictis notis distinctæ.

Ex eis omnia ferè vesicatoria conficiuntur, & ob suum mordax, & causticum sal, internè numquam præscribendæ; sed

sed ab illis tanquam à veneno corrosivo fugiendum.

CARAGNA, seu **CARANNA**. Gummi est, aut Resina, dum recens, tenax, & mollis; dum inveterata, dura, & friabilis: coloris exterius ex flavo-nigricantis, interius picis instar, saporis viscidus, & amari, odorisque fragrantis. Ex Americana quadam arbore, **CARAGNA** vocata, profluit, illincque ex nova Hispania in magnis, latisque frustis, palmæ foliis convolutis, ad nos pervenit.

Quò clarior, & purior, eò censetur melior: præsertim, si mollis, & velut emplastrum conquassabilis sit, odorisque fragrantis.

Resolvit, & rarefacit humores viscidos, doloresque, ab eis in articulis ortos, dissipat; nervos confortat, ulceraque mundat, & solidat.

CARDAMOMUM MAJUS, **GRANUM PARADISI**, **MALAGUETTA**, seu **MILÉGUETTA**: Triquetra, & parva grana sunt exterius è rubro-fusca, intus profus alba, saporis acris, & fervidi, piperino similis: fructus sunt cujusdam plantæ, **MALAGUETTA** dictæ, folliculis figuræ ficus, qui ex Mælega Africæ oppido, aliisque locis advehuntur.

Recentes benè nutriti, & colore, sapore, notisque supradictis præditi, sunt eligendi.

Eorum virtus eadem est, ac piperis, quamvis debilior.

CARDAMOMUM MINUS, seu **CARDAMOMUM ABSOLUTE DICTUM**: Grana sunt, quæ plerumque in parvis, hisque triquetris, aliquantulum oblongis siliquis, ex India per Bataviam ad nos mittuntur, interius incana, striata, & exiguo petiolo prædita. Planta ex qua sumuntur, adhuc ignota est.

Eligantur siliquæ quàm maximè recentes, ponderosæ, plenæque; & grana pro usu medicinæ à corticibus, seu pelliulis separari debent.

Notandum, quòd **CARDAMOMUM MEDIUM** in siliquis longinquis, etiam ad nos transportatur, & in usu pharmaceutico indiscriminatim, cum minori usurpatur.

Stoma-

Stomachum roborant, flatus dissipant, & ideo in colica, uterique morbis proficiunt, simul ac in vertigine, aliisque Capitis ægritudinibus, tum etiam ad reficiendam memoriam commendantur.

CARYOPHYLLI AROMATICI, seu GARIOPHYLLI, nil aliud sunt, quàm longiusculum principium cuiusdam immaturi fructus arboris, spontè nascentis in Insulis Moluccis, & in Amboyna à Batavis translatum; & clavi figuram referens superius quatuor aculeos, sive apices habens, in quorum medio rotundus globus, sive oculosus flos eminent: inferius verò turbinatum obtusum, & quadantenus rugosum coloris ex rubro-fusci, saporis acris amaricantis, & valde aromatici, odorisque fragrantissimi. Ex India Orientali per Amstelodamum ad nos deferuntur. Arbor, à qua procedunt, CARYOPHYLLUS à Botanicis vocitatur, folia oblonga, lata, glabra, & splendentia (foliis Lauri simillima) profrens; flos primò albus, deinde viridis, tandemque ruber evadit, à quo fructus in principio albidus, postmodum rubicundi progerminantur, qui antequàm maturefcent, & fusci fiant, baculis concutiuntur ab Insulanis, & in sole ritè exiccantur.

Optimi sunt eligendi, fatis nigri, aut fusci obscuro integri, sicci, friabiles, superioribus apicibus instructi, & qui in unguibus interpretati, vel aqua calida perfusi, aliquid olei suppeditent, simulque fragrantissimi sint, saporeque aromatico-acri.

Caryophylli vehementer calefaciunt, penetrant, ac resolvunt: Caput, cor, stomachum, & nervos potentissimè roborant, propterea in vertigine, ventriculi cruditate, lipothymia similibusque morbis proficui sunt, & etiam in odontalgia à frigido catarrho orta commendatissimi.

CASSIA LIGNEA, CASSIA ODORATA, XILOCASIA: Cortex est, figura, sapore, & odore Cinnamomo similis; sed crassior, saporeque, & odore debilior.

Arbor ex qua cortex excipitur, ab arbore Cinnamomi
ferè

ferè non multum abludit, jugiterque in Zeilam Indiæ Orientalis Insula invenitur, quamvis alii credant hunc corticem excipi ex arbore Canellifera crescenti in Insula Malabar, & Javà.

Optimus est recens, colore rubicundiore, Cinnamomo simili, odore, saporeque aromatico, & acuto, & qui ore masticatus solubilis fit.

Vires Cinnamomo equiparantur, sed aliquantisper debiliores.

CASSIA FISTULA, CASSIA SOLUTIVA, vel CASSIA FISTOLA: Siliquæ sunt rotundæ, longæ, cylindricæ, diversæ magnitudinis, nigro, duro, lignosoque cortice externè munitæ, internè verò nigricantem, dulcemque substantiam, sive glutinosam pulpam continentes, in diversis cellulis dispositam, in quibus nitida semina reconduntur.

Eligendæ sunt siliquæ recentes, integræ, crassæ, ponderosæ, & copiosa pulpa repletæ. Arbor ex qua decerpuntur Juglandi similis, in Ægypto, Nova Hispania, atque Orientali Indiâ germinat.

Pulpa usitatissima est in Medicina ad humores biliosos leniter subducendos; flatus tamen excitat, quapropter Medici in ægris flatuosis ejus usus reformidant.

CANELLA ALBA, sive CORTEX, UVINTERANUS SPURIUS, COSTUS CORTICOSUS: solidus convolutus cortex est, forinsecùs tegumento cinereo muscoso, multirimis hiantè, ac inæquali obductus, intrinsecùs coloris subfusci, saporis acris, odoris aromatici, ac fragrantissimi. Ex India Occidentali transportatur, & Arbor de qua cortex devellitur à Botanicis CANNELLA LAURI FOLIA MAGELLANICA appellatur. Alius reperitur cortex crassius solidus, & convolutus, qui à Materialistis pro vero Uvinterano cortice venditur, & ex Jamaica asportatur: hic cortex interiùs, exteriùsque albidus est, saporis aromatici, & acris, fragrantis odoris, & superficie lævis. Cortices eligendi sunt recentes, compacti, ponderosi, bene nutriti, & primò dictis notis præditi.

Cale-

Calefaciunt, discutunt, stomachum roborant, crassum, & scorbuticum sanguinem attenuant, sanguinisque circuitum promovent.

CASTOREUM (quod vocamus) oblongæ glandulæ, seu folliculi sunt, ovi magnitudinem æquantes, forinsecus fusci, intrinsecus materiam, partim ad Cinnamomi colorem accedentem, partim pinguedinosam continentem, saporis, & odoris gravis, & acerrimi: in inguinibus, & sub testiculis animalis cujusdam (FIBER, aut CASTOR ab auctoribus appellati) protuberantes. Hoc Animal amphibium est, inter Quadrupedem, & Piscem, aliquid de utroque participans, quod in Russia, Lithuania, Canada, aliisque locis procreat, quibus in Regionibus anteriores ejus partes pro carne; posteriores vero pro pisce eduntur.

Eligendi sunt folliculli, magni, ponderosi, & præparatis signis notati, materia friabili, dura, citrino-fusca, tenuissimisque tunicis intertexta, referti.

Communiter cum Gummi ammoniaco, sagapeno, opoponaco, aliisque similibus pauco Castoreo malaxatis adulterantur; sed pro sinceris habentur, qui materiam multis, parvisque fibris, aut pelliculis intersectam, includunt; adulterini verò, & qui ab his notis recedunt, abjiciantur.

Castoreum sale multò volatili, oleosoque abundat ut ex ejus sapore, & odore demonstratur, ideoque calefacit, siccatur, resolvit, & aperit; flatus potenter discutit, genus nervosum specificè roborat; & in aplopexia, hemiplexia, epilepsia, paralyfi, aliisque morbis capitis, at præcipue in hysterica suffocatione, mirè præstat.

CATECHU, seu TERRA JAPONICA: Gummosus, & inspissatus (ex fructu ARECÆ) succus est, exterius ex rubro-fuscus, saporis austeri, & adstringentis; sed aliquomodo dulcis, & grati; odorisque nullius, qui ex India ad nos advectatur.

Catechu virtute adstringenti & fortificanti pollet, quapropter in alvi fluxu, vomitu, hæmorrhagia, similibus-

que morbis prodesse creditur ; & tandem ad fortificandos dentes , & ad corrigendum oris halitum , & ulcera commendatur. Sunt , qui ad gustum gratiorem , cum isto succo Moschum , Ambram , Liquiritiæ succum miscent , posteaque cum mucilagine Tragacanthi parvos trochiscos conficiunt , quos CACHOU vocant.

CERUSSA, Calx plumbi est : fitque ex subtilibus laminis , seu foliis plumbi circumvolutis , in ollaque optimo aceto semiplena , super parvos baculos impositis , ita ut acetum non attingant : tunc olla bene cooperta , intra simum equinum per triginta dies collocatur : quo elapso tempore , excipitur olla , in qua ab aceto corrosus apparebit plumbum , prorsusque friabile , & albescens : folia , seu laminæ ita præparatæ , in aere , probè exiccantur , & dein pulverifantur , & ad usum servantur.

Cerussa frequenter cum creta alba , ab aliquibus aduleratur ; bonæ tamen notæ judicatur , quæ intensè alba , tenera , sicca , & valdè ponderosa est , è contra dura , aspera , levis , fordibusque inquinata rejicitur.

Exteriùs in Unguentis , & emplastris , creberrimè usurpatur : siccatur , refrigerat , absorbet , adstringit , ulceraque mirificè cicatrizat.

CHERMES , KERMES , KERMEN , COCCUM INFECTORIUM , vel GRANUM , & COCCUS BAPHICA , SCARLATUM , seu GRANA TINCTORUM , nil aliud est , quàm rubra , levia , ac velut squamosa grana , seu potiùs vermiculorum receptacula , sapore subacri , & amaro , odore non ingrato , magnitudineque pisum æquant.

Grana hæc species Gallæ sunt , quæ in truncis , ramis , foliisque arboris cujusdam (ILEX ACULEATA COCCIGLANDIFERA) vocatæ , ad modum excrescentiarum adherentia inveniuntur , originemque ducunt , à punctis quibusdam albis , in arbore prædicta , veris initio repertis , tandemque in talia cocca , seu rubentia grana , insensibiliter abeuntibus , quæ interiùs multa continent parva , & rubicundissima

ma ova : hæc revivificantur , & generati vermiculi ex granis effugiunt. Copiosè inveniuntur hæc grana in Bætica, & Murcia , aliisque calidis Regionibus , ut in Lusitania , & Provinciis Galliæ meridionalibus.

Eligenda sunt grana magna , integra , recentia , quæ obscuro-rubra , medullosa , plenaque sint ; levia , cariosa , aut finè medulla improbantur : ex contusis granis tabellæ fiunt , modo enim isto , vermiculi contusi non effugiunt , viresque eorum integra servantur.

Cardiaca , sub adstringentia , & confortantia sunt , vires animales , & vitales in lipothymia reficiunt , in palpitatione , & aliis cordis affectionibus subveniunt ; morbillorum eruptionem promovent , abortum impediunt , & in hæmorrhagiis , & alvi fluxibus , summopere profunt.

CHINA CHINÆ , CHINA CHANA , KINA KINA , QUINQUINA , CORTEX PERUVIANUS ; Arboris cujusdam Peruvianæ , amarus , & subadstringens cortex est , exterius flavescens , & aliquantulum muscolus , interiùs , exteriusque penitus cinnamomum referens.

Arbor à qua provenit GANANAPERIDE ab incolis appellata in America crescit , præsertim in Quito , Provincia Regni Peruviani , montibusque urbi Loxæ finitimis , magnitudine Cerassum nostrum æquat : rotunda , fibrosaue folia instar Pruni profert , longum rubrum , rotundumque florem.

Cortex melioris notæ compactus est , colore cinnamomo æmulans , odore paucò ad mucidum accedente , sapore valde amaro , non tamen nimis ingrato , aut sylvestri præditus.

Specificum antifebrile est , ideoque in omnibus febribus intermittentibus , foeliciter administratur , sicuti etiam in continuis periodicis , & aliis morbis per circuitus repetentibus , ut Epilepsia , Podagra , Hysterismo , Cholico dolore , & similibus.

CHINA : tuberosa , crassa , glabra , & lignosa radix est , extrinsecus colore flavo-fusco , intrinsecus candicans , (& car-

32 PHARMACOPOEA MATRITENSIS.

nis instar) subrubescens, gustu insipido, odore nullo. Ex Orienti, præsertim ex China (ubi nascitur, & unde nomen accepit) advehitur. Plantaque à qua excipitur, species Smilacis est, cujus folia corculi figuram repræsentant.

Optima habetur insipida, crassa, ponderosa, compacta; vermibus & carie expers, integraque.

Calefacit, siccatur, anti-hydropica, & sudorifera est, proindeque in morbo venereo, podagra, arthritide, hemicrania, malignis ulceribus, scabie, similibusque morbis lymphaticis maximi est adjumenti.

Ex Mexico, itidem ad nos adfertur Radix alia CHINA MEXICANA, seu COZOLMECATEL indigitata, quæ valde spongiosa, fibrosa, rubicundi coloris, nulliusque odoris, & saporis est, & ad prædictos profligandos morbos, etiam usurpatur.

CINNAMOMUM, seu CANELLA CEYLANICA tenuis, & à superioribus liberatus cuticulis, ac in longas cannulas convolutus est cortex, flavi, ac rubicundi coloris, odoris fragrantissimi, saporis subdulcis aromatico-acris, non tamen insuaviter pungentis. Ex India Orientali, præcipue ex Insula Zeylan per Bataviam ad nostras Oras advenit. Arborque ex qua Cortex avellitur, magnitudine, crassitieque TILIAM NOSTRAM æmulatur, magna, semperque virentia folia, Citro simillima producens, parvos, albosque exapetalos, & stellatos flores proferens, tandemque parvas glandes, instar Olivæ præstans.

Laudantur Cinnamomi cortices, tenues, teneri, saporis acuti subdulcis, & subadstringentis, odoris fragrantissimi, colorisque ex flavo subrufentis.

Particulis suis oleoso-volatilibus vires vitales reficit, siccatur, aperit, discutit, vique sua calefacienti, & modicè adstringenti, stomachum, uterum, aliaque viscera roborat: quapropter in cardialgia, & ventriculi dolore, in passione hysterica, & similibus morbis, non sine successu usurpatur; nec minus in capitis affectionibus, apoplexia, catarrho, aliisque à vitio

vitiò stomachi præsertim ortis , maximè commendatur.
CINNABARIS NATIVA : Lapis est ponderosus, durus,
 & compactus, splendens, & ruber, qui è fodinis DEL ALMA-
 DEN in nostra Hispania, copiosè eruitur, ac in diversis,
 etiam Gallix, & Germanix locis reperitur. Hic lapis è sulphu-
 reis, mercurialibusque exhalationibus, per subterraneum ig-
 nem sublimatis, ac cum particulis terrestribus permixtis exur-
 git.

Cinnabaris Hispanica nativa (inter reliquas) opti-
 ma censetur: præfertur ponderosa, rubri saturati coloris,
 splendens, & lapillis expers.

Cinnabaris factitia ex duabus Mercurii partibus, &
 una sulphuris, exactè permixtis, & sublimatis conficitur.

Vires Cinnabaris nativæ, ad morbos epilepticos,
 artuum convulsionem, uterique affectiones à practicis lau-
 dantur.

COCHINILLA, COCCINILLA, COCCINELLA : par-
 yum, ac quasi subrotundum insectum est, externè argentei
 coloris, interius rubri, quod ex Nova Hispania ad nos deser-
 tur. Insecta hæc in diversis plantis procreant, quæ Indi col-
 ligunt, simulque secum ad TUNAM transferunt, ut ejus ru-
 bro succo, ibi præparato, nutriantur, quæ Insecta, prius in
 aqua frigida suffocata, ad umbram siccantur.

Eligantur crassa, tersa, benè nutrita, sicca, & ponde-
 rosa, coloris externè argentei, & nitidi; internè obscurè ru-
 bescentis.

Cardiaca, fudorifera, alexipharmaca, & antifebrilia
 sunt, ac ideò in peste, & febribus petechialibus sæpissimè ex-
 hibentur. Diuretica sunt, & in alvi fluxibus, præcavendo-
 que abortu magnum remedium esse creditur.

CONTRAYERVA, seu DRAKENA : Radix est oblon-
 ga, nodosa, & fibrosa, foris ruffa, intus pallida, saporis adf-
 tringentis, odoris aromatici. Ex Provincia Peruviana (Char-
 cas vulgò dicta) ad nos transportatur.

CONTRAYERVA ALBA MAJOR: radix est carnosa, oblon-

lon-

longa, ovi figuræ haud multum dissimilis, exteriùs coloris fusci, intus subalbidi, odoris, & saporis suavis aromatici.

Vires utriusque alexipharmacæ sunt; adstringentes, & incidentes, quare cor, & stomachum roborant, venena, & noxia expellunt, & febres omnes tollunt.

CORALLINA: Muscus quidam est, in Mari super rupes, conchasque vegetans, & adhærens, undè etiam **MUSCUS MARINUS** appellatur, nilque aliud est, quàm parva planta, multis exiguis tenuibus, ac quasi capillaribus, sibi invicem adhærentibus squamulis conflata, nunc cinerei coloris, nunc rubicundi, sæpius herbacei, odoris ad pisces inclinantis, saporis falsi, ingratiq̃ue.

Eligatur integra, pura, & à pulverulentis superfluitatibus separata, viridis coloris, notisque supradictis insignita.

Adstringit, & Lumbricos enecat.

CORALLIUM, vel **CORALLUS:** Lapidea est planta ramis plena, foliis tamen expers, quæ in Mediterranei fundo super rupes, instar minorum arbuscularum, sæpe ad pedis altitudinem exurgit.

Coralliorum tres noscuntur species; rubrum scilicet, album, & nigrum, sed ad Medicinæ usum rubrum, & album duntaxat veniunt.

Rubrum eligi debet compactum, ponderosum, lapidosum, politum, splendens, colorisque rubicundissimi.

Album compactum, etiam durum, ponderosum, politum, candidissimumque; in ejus defectu utitur Corallio albo oculato officinarum, seu Madrepora vulgari.

Nigrum eligaturque iisdem notis; nigerrimum tamen, & nitidum, rarò invenitur.

Corallium rubrum in Medicina reliquis præfertur, vimque dulzorandi acida possidet, qua, nostri corporis morbosa acida, temperat, effervescentiamque qualemcumque in dysenteria, diarrhæa, hæmorrhagiis, ab humorum acredine proficiscentem, mirificè compefcit.

CORNALINA, **CARNALINA**, **CORNELUS**, vel **SARDIUS**

DIUS LAPIS : gemma est non splendens ; sed semiperpicua colore loturam carnis, seu carnem sanguinolentam æmulans, quandoque etiam citrina : frequenter in Sardinia, Bohemia, Ægypto, Arabia, multisque aliis locis reperitur.

Seligatur ponderosa, lævis, notisque præsuppositis prædita.

Cornalina in pulverem redacta contra quascumque hæmorrhagias summopere commendatur, quinariumque pretiosorum lapidum numerum complet.

COSTUS ARABICUS : Radix est longa, & crassa buxei coloris, saporis acris subamari, & aromatici, odoris fragrantissimi, ad florentinam Iridem accedentis, quæ ex Orientali India ad nos mittitur. In tres, plerumque species dividitur : in Costum ; videlicet Arabicum, Dulcem, & Amarum : sed omnes ferè Botanici, ex una eademque planta, omnes Costi radices proficisci constanter credunt : quæ planta **TESSIANAKUA**, vernaculo sermone, & **SINACHIANFOU** vocatur.

Radix est eligenda, recens, densa, aromatica, ac subamara.

Calefacit, siccatur, aperit, resolvit : qua propter in stomachi imbecillitate, obstructione hepatis, uteri, & renum maxime prodest. Et in Theriacæ compositione non infimum occupat locum.

CRANEUM HUMANUM : apud Pharmaceuticos, est ossea pars, quæ cerebri partem superiorem contegit, illudque ab aere, & aliis exterioribus injuriis defendit.

Eligendum recens, ex inhumato Juvene optimè temperato, violentaque morte interempto.

Creditur specificum esse anti-epilepticum, & anti-apoplepticum, in cæterisque Capitis infirmitatibus, maxime laudatur ; venenis obsistit, humorum transpirationem promovet ; ventrisque fluxum cohibet.

CRYSTALLUS : Lapis est mineralis, pellucidusque in multis Hispaniæ fodinis reperitur, & Montana appellatur.

Eligatur ponderosus, sat durus, & instar Adamantis pellucidus.

Virtutem habet absorventem, ideo ad lactis coagulationem in infantibus, lactisque retrocessum in Nutricibus, & in suppressione urinæ, feliciter usurpatur.

CUBEBÆ: fructus sunt parvi, rotundi, siccī, piperi- que nigro similes, exterius rugoso cortice, exiguoque petio- lo instructi; interius parvum, & rotundum nucleum conti- nentes, odoris fragrantis, saporis aromatici, & subamari. Ex Java, Mascarena, & Borbon, Indiæ Orientalis Insulis, adve- huntur. Plantaque ex qua colliguntur, CONVULVULI SPECIEM esse creditur. Seligantur Cubebæ recentes, crassæ, & bene nutritæ.

Cerebrum, stomachum, reliquaque viscera roborant, ap- petitum excitant, flatūs discutunt, frigidisque uteri affectio- nibus auxiliantur.

CURCUMA, seu TERRA MERITA OFFICINARUM, oblonga, dura, & tuberosa radix est, Cingiberis speciem referens, crocei coloris, saporis subacris, & amarican- tis, odorisque non ingrati, ex diversis Indiæ Orientalis locis adducitur. Planta, à qua derivatur, ab Indis CACHA, seu KUA; à Botanicis CYPERUS INDICUS, sive CURCU- MA, vel CROCUS INDICUS vocitatur; CURCUM ab Arabi- bus dicitur: ampla, virtutiaque folia, Helleboro albo simi- lia, floremque purpureum subinde proferens.

Optima putatur, recens, resinosa, dura, & non cariota, proceoque colore tincta.

Viribus detergendi, attenuandi, discutendi, menstrua movendi, obstructionesque viscerum referandi gaudet: Uri- nam provocat, calculum expellit, & ideo in hydrope, ne- phritide, ictero, cachexia, aliisque morbis chronicis pro spe- cifico reputatur.

DAUCUS CRETICUS, seu SEMEN DAUCI CRETICI, oblongum acuminatum, incanum, hirsutumque est se- men, boni saporis, & odoris, quod ex Creta Insula traduci- tur;

tur; Plantaque, ex qua colligitur, plantæ fœniculi fimillima, inter lapidosa, rupeaque loca excrescit.

Probatur semen recens, benè nutritum, modicè lanuginosum, suavi odore, acrique sapore insignitum.

Carminativum, diureticum, & uterinum est: quapropter menstrua fuscitat, flatu pellit, urinam, & arenas ciet; venenis etiam resistere creditur; unde ad Theriacæ compositionem, inter alia, recipitur.

DICTAMNUS CRÉTICUS, seu **ORIGANUM CRÉTICUM LATIFOLIUM TOMENTOSUM**: Crassa, alba, lanuginosa folia sunt cuiusdam plantæ in Insula Creta crescentis, unde nomen habet: hæc planta rotunda, & utrinque lanuginosa folia, fragrantisque purpureos flosculos (instar LUPULI) convolutos, cum caulibus nigris profert, & tandem ex Creta ad nos advehitur.

Folia eligantur recentia, lata, & lanuginosa, sapore, & odore grato, cum floribus intermixta: Caveatur quoque ne cum Pseudo-dictamno adulterata sint.

Uterina, & Alexipharmaca sunt, ideo ad promovendum partum, menstruaque mirificè profunt, & Theriacam ingrediuntur.

GUMMI ELEMMI: candida, pellucida, flavescens, & viridiuscula resina est, odoris suavissimi, dum accenditur; in frustis, foliis arundinis munitis ex America defertur: & ex arbore EXSURINAMA, sive AMERICANA MYRTILAU-REÆ foliis profluit.

Gummi elemi eligatur, exterius siccum, interius molle, purum, coloris subalbidi, in viridem inclinantis, odorisque grati.

Emollit, digerit, & maturat: vulneribus capitis, nervorumque, valde specificum est.

EUPHORBIIUM, flavescens, friabile, & in parvis frustulis cavernosis, resinofum Gummi est, sapore acerrimo, fervido, nauseabundoque pollet, odore non adeò notabili: ex India Orientali, & Africa affertur: elicitur per incisionem ex

quadam planta spinosa (ferulæ haud dissimili) ejusdem nominis , & à Botanicis , inter genera THYTIMALORUM , verè enumeratur.

Eligendum in lachrymis recentibus , puris , siccis , etiamque friabilibus , coloris subalvido-citrini , & supra dicti saporis.

Gummi hoc callidissimum , acerrimumque est , quare inter purgantia quoque annumeratur ; ejus tamen internus usus , non adeò tutus est ; nimis enim impetuosè , fortiterque operationem exercet , & internas producit inflammationes , at verò in emplastris , unguentis , & oleis , quæ externè applicantur , maximi est usus.

FABA SANCTI IGNATII , sive FABA FEBRIFUGA , parvus , & nimis durus fructus est , rarò rotundus , potius longiusculus (Hermodactyli ad instar) foris levi cuticula subalbida , sive coloris fusci circumdatus , intus ex flavo fusco , & tandem saporis amari : ab insulis Philipinis in Europam transportatur.

Creditur hanc Fabam semen esse cujusdam fructus , MELONIBUS paulò majoris , in cujus centro invenitur.

Eligatur integra , minimè cariota , & supradictis notis ornata.

Virtute pollet calefacienti , bezoardica , & carminativa , qua stomachum , intestina , nervosque roborat , ac etiam in febribus intermittentibus , convulsionibus , præcordiorum angustis , colica , spasmo , intestinorum dysenteria , affectibus uterinis , similibusque egregiam præstat opem , & si larga dosi propinetur , alvum subducendi habet virtutem.

FOLIUM INDICUM , seu MALABATHRUM : oblongum , crassum , leve , latum , superius tamen acumdatum folium est , odoris fragrantis , instar Caryophyllorum , saporisque subaromatici : per ejus longitudinem tres fortiores fibræ excurrunt : pro certo habetur Malabathrum arboris CINNAMOMI folium esse ; sed alii dicunt esse arboris CANELLÆ MALABARICÆ , & præcipuè ex India Orientali affer-
tur.

Folia eligantur recentia, magna, lata, integra, & viridia, sapore & odore supradictis.

Folii vires cum Nardo conveniunt, & ad Theriacam etiam infervit.

GALANGA: Radix est, quæ ex Indiis Orientalibus transportatur, & in duas species dividitur, scilicet in Galangam majorem, & minorem. Major est Radix nodosa, tuberosa, unius duorumve pollicum crassitie, ex rubro-fusco cortice contexta, intusque medulla pallefcente, saporis acris aromatici, & subamari, odoris, valde fragrantis: ex Java, & Malabara affertur.

Colligitur ex quadam planta, quæ folia (ad modum Iridis) emittit.

Galanga minor: grossa, ut pollex, est radix, & ad nos defertur in parva incissa frusta, externa facie ad priorem accedit; præterquamquod minor sit; exterius, interiùsque rubescens, saporis, & odoris magis acris, & aromatici, quàm Galanga major: à fructice (cujus folia Myrto sunt similia **RAGONTI** dicto) provenit, & in China præcipuè crescit.

Hæ radices eligendæ sunt ponderosæ, recentes, benè nutritæ, compactæ; minimè cariosæ, coloris vividi, fragrantis odoris, aromaticique saporis, sed in Medicina minore uti debet.

Stomachicæ, uterinæ, & Cephalicæ sunt: appetitum acuunt, cruditates incidunt, flatus expellunt, menstrua movent, & simul veneno resistunt.

GALBANUM: molle, & ceræ ad instar resinofum Gummi est, quod candelæ admotum flagrat, veluti refina; attamen sola aqua dissolvitur, & inter resinas, & Gummi mediam substantiam tenet. Communiter ad nos adfertur in frustis crassis, viscosis, & mollibus, cum festucis, feminibus, & aliis impuritatibus permixtum, coloris citrino-obscuro, saporis amari, acris, & fortis, tandemque ingrati odoris; aliquando autem in pulchris, citrinis, & puris granis ejusdem saporis, ac odoris, etiam affertur.

Planta, ex qua per incisionem extrahitur FERULA GALBANIFERA appellatur, in Arabia, Syria, Indiaque crescit.

Galbanum, quod in granis puris pulchris pellucidisque affertur, electius est, quàm quod advehitur in frustis: ex hoc autem eligantur frusta sicca, & ab impuritatibus liberata, coloris citrini, aliquando pellucidi, odorisque ingrati.

Galbanum, internè sumptum, menstrua movet, vapores hystericos consopit, veneno resistit, externeque applicatum tumores mollificat, & resolvit, & vapores uteri quoque compefcit.

GRANATUS, pellucida, splendida, & rubra (instar fucci pomi granati) gemma est: hujus lapidis diversæ species inveniuntur, & secundum duritiem, ponderositatem, pelluciditatem, coloremque splendens distinguntur; à Pharmacopolis verò in duas species dividuntur; in Orientales, videlicet, & Occidentales. Orientales, qui ex India Orientali, ab Æthiopia afferuntur, ponderosiores, duriores, & elegantiores sunt, quàm Occidentales, qui in diversis Hispaniæ locis inveniuntur. Eligi debent ponderosi, ac duri, coloris instar ignis, seu Cinnabaris nativæ.

In melancholia, sputo sanguinis, malignitate humorum, cordis palpitatione, fluxu ventris, ac hæmorrhagiis utiliter administrantur.

GUAJACUM, five LIGNUM SANCTUM OFFICINARUM, valdè solidum, durum ponderosum, resinofum lignum est: exterius coloris ex albo-flavi, interiùs, seu in medulla obscuro-fusci, aut viridiusculi est, & sapore acri pollens. Arbor ex qua scinditur magna est, corticem crassum resinofum, & cinericium juglandi similem habens, elegantibusque crassis, ac rotundis foliis constans, & flores coronatos, pallidos flavescentes, ac ex longis petiolis propendentes profert, ex quibus filiquæ, seu fructus nascuntur.

Hæc arbor copiosissimè in Nova Hispania, & Insula Sancti Dominici crescit, unde in magnis, longisque frustis affer-

fertur : in Medicina , lignum , cortex , & refina (quæ per incisionem extrahitur) valde ufitata funt.

Lignum eligi debet compactum , refinofum , & à parte alba , & exteriori mundatum : Cortex ponderofus , durus , lignofus , fimulque refinofus , quafi è multis lamellis compofitus , foris canefcens , & veridiusculis maculis afperfus ; intus verò sub-pallidus fit , fapore acri , ac amaro , & odore non ingrato gaudeat.

Ufus ligni , & corticis in curando morbo venereo celebris eft : fudorem , & orinam validè promovet , propterea multis in aliis morbis , maximè arthritide , catarrhis , hydrope , fcabie , & fimilibus , ad fanguinemque purificandum ufurpatur.

GUAJACI GUMMI , fubnigra ; pellucida , ac friabilis refina eft , faporis acris , & odoris fragrantis . Hoc Gummi , ex arbore prædicta per incisionem excipitur , fimulque in fruftis diverfæ magnitudinis afportatur.

Eligi debet purum , fplendidum , pellucidum , ac friabile , coloris ex rubro-fufci , faporis acris , odorisque grati : hujus virtutes calidiores , & magis activæ funt , quàm corticis , & ligni , fed in fupradictis morbis magnopere infervit , præfertim in curanda gonorrhœa maligna.

GUMMI ARABICUM , THEBAICUM , BABILONICUM , ACHANTINUM , SARRACENICUM : ex albo-flavum , clarum , & pellucidum Gummi eft , faporis aquofi , ac vifcidi : ex Arbore quadam (ACACIA ÆGYPTIACA vocata) mediante incifione fpontè exudat.

Gummi Arabicum verum in officinis hodie non invenitur (ut ingenuè Materialiftæ confitentur) & hoc fub nomine , GUMMI SENICA , feu de SENEGA venditur . GUMMI de SENEGA , Arabico Gummi fimile eft , fed multò majoribus , & magis flavis fruftis afperis conftat , fapore aqueo , & glutinofò , nullius odoris . Hoc Gummi ex arbore , quæ eft Acacia , filiquis compreffis fluit : ex Guinea Africana , juxta Senegam fluvium à Gallis afportatur.

Eligendum album, clarum (instar vitri) pellucidum, purum, in ore glutinosum, viscidum, solidum, nitidum, ac ferè insipidum. Substantia sua viscido-glutinosa acres humores demulcet, & inspissat: propterea ad tussim, raucedinem, ruborem oculorum, acrimoniam urinæ, dysenteriam, & similes morbos usurpatur.

GUMMI GUTTA, GUTTA GAMANDRA, GUTTA GAMBA, GHITTA GEMOU, CATAGAUNA, GUMMI PERUVIANUM, GUMMI DE PERU, GUMMI DE GEMU: durum, leve, & quasi aureum, & resinofum Gummi est, sapore acri, & valdè ingrato: in grossis frustis ex Siam ad nos defertur. Ejus origo ab arbore quadam (PULLI vocata) deducitur, quæ fructus Aurantiis similes profert; ac per incisionem excipitur.

Eligendum siccum, friabile, purum, leve, & flavum, saporis acris, & nauseosi.

Per superiora, & inferiora humores serofos, aquososque potenter expurgat; maximè in hydrope, scabie, morbo Gallico, & similibus prodest; sed cautè usurpari debet.

HÆMATITES: Lapis sanguineus, fulvus, compactus, durus, & ponderosus lapis est, è longis acubus, striisque coagmentatus, coloris fusco-rubri, & in pulverem redactus, sanguinis colorem referens; in fodinis ferri Hispaniæ, Galliæ, Germaniæ, simulque Angliæ, & aliis locis reperitur.

Optimus est, qui in Hispania in pulchris striis, & exornatis frustis, instar Cinnabaris, colore saturatè rubro invenitur. Hic lapis, nil aliud est, quàm quædam species mineræ ferri: & ideo exiccat, adstringit, glutinat, humoresque acres edulcorat, in hæmorrhagiis, & fluxibus alvi, sanguineisque valdè prodest.

HERMODACTYLUS: oblonga, rotunda, tuberosa, & quasi compressa radix est, cordis figuram referens; exterius ex rubello-albida, interiùs verò prorsus alba, saporis subdulcis, ac glutinosi, nulliusque odoris: ex Syria, Smirna, & Aleppo

Aleppo ad nos affertur; radix est cujusdam plantæ (IRIS TUBEROSA) vocatæ, folia angulosa, & flores obscure virides habentis, & in prædictis locis nascentis.

Optimi, magni sunt, perfecti, recentes benè exiccati, crassi, ac ponderosi, & extrinsecus rubelli; intrinsecus verò albi, & minimè cariosi.

Pituitam tenacem, & acres humores ex artubus educunt, propterea ab Authoribus Anima articularum sunt vocati, & in arthritide, chiragra, podagra maximè profunt.

HYACINTHUS GEMMA: pellucidus colore ex-aureo rubenti, ignisque flammam simulans, lapis est. Communiter in duas species dividitur, in Orientalem, & Occidentalem: Orientalis splendens est, coloris coccinei, ex India Orientali affertur; Occidentalis verò minus durus, ponderosus, & splendens est, coloris citrini, seu fuccini instar: ex Sylefia, ac Bohemia asportatur, ad Medicinam verò Orientales eligi debent.

Hyacinthus Lapis humores acidos edulcorat, propterea convulsionem, fluxum sanguinis, ventris, aliasque hæmorrhagias compefcit.

JALAPA, GIALAPPA, JALAPIUM, JALAP: oblonga, crassa, ac resinosa radix est, quæ sicca, & orbiculatim incissa, ex India Occidentali ad nos affertur, colligitur ex planta Jalappa, quæ in officinis FRUCTUS RUGOSUS, & vulgariter (DON DIEGO DE NOCHE) vocatur: & in Insula DE LA MADERA copiosè crescit.

Eligatur in taleolis densis, compactis, resinosis, simulque ponderosis, quæ manibus non facilè confringantur, exterius coloris fusci nigricantis: interiùs subalbidi cinericei, & saporis acuti, denique nauseosi.

Hæc radix purgat omnes humores, præsertim serofos; propterea in hydrope, podagra doloreque rheumatico valde proficua est.

IPECACUANHA, RADIX DYSENTERICA, CHINA
DYSEN-

DYSENTERICA, HYPOACANNA, BEGUQUELLA, CAGOSANNA, RADIX BRASILIENSIS : parva, instar calami scriptoris, radix est : extrinsecus cinerica, & geniculata; intrinsecus subalbida, & resinosa, saporis acris, & amari, nulliusque odoris. Planta, ex qua colligitur, partim repens, & partim erecta est, oblongè acuminatis foliis (parietariæ haud dissimilibus) prædita, quæ flores albicantes, flaventesque baccas (maturitate fulvas evadentes) profert, & in India Occidentali, præsertim in Perù, & Brasilia crescit, unde ad nos transfertur.

Cæterùm diversæ dantur hujus radices species : & ab authoribus verè tres numerantur, scilicet cinerica, fusca, seu nigra, & alba; sed cinerica dicta communior, & utilior in Medicina est.

Eligatur recens, tenax, compacta, resinosa, & crasso cortice circumdata, ab exterioribusque fibris separata, & quæ per medium, seu tractum, nervum transmittat, colore flavo-obscuro, sapore acri, amaro, & nauseoso.

Hæc radix specifica est in dysenteria cruenta, & alba, etiam summè maligna, & contagiosa, per vomitum humores educit, ita tamen ut adstringentem simul virtutem relinquat, & per poros cutis quoque vitiosum expellat, quæ omnia à particulis salinis, volatilibus, & sulphureis, oriuntur. In febribus intermittibus perutilis observatur, & in omnibus morbis, in quibus emeticum videtur esse necessarium, sola, vel aliis medicamentis mista, præscribitur.

IRIS, seu IRIS FLORENTINA, IRIS ILLIRICA: alba, & oblonga, nodosa, paululumque compressa radix est, quasi unius digiti crassa, saporis acris, odoris fragrantis instar violarum: planta Iridis sylvestris species est, in Italia sponte nascens: longa, viridia, & gladiolum æmulantia folia, floremque album habens: ex Florentia sicca, & excorticata in taleolis ad nos asportatur.

Eligatur ponderosa, benè nutrita, compacta, pura, alba, sapo-

saporis acris, & amari, odoris valde suavis, & instar violarum grati: in omnibus pectoris affectibus, à tenaci pituita ortis maximè præscribitur: humores crassos incidit, simulque attenuat, & ad faciliorem illorum ejectionem disponit: veneno resistit, urinam, & menstrua excitat, & movet.

KARABE SUCCINUM, seu CARABE, ELECTRUM, GLESSUM, AMBRA CITRINA: dura, citrina, seu alba, pellucida, benè olens, & splendens substantia resinosa est, quæ ex bitumine, seu petroleo, ex fundo Maris ad littora Prusie rejecta, reperitur. Succinum etiam invenitur minerale in fodinis Sicilia, Suecia, & Gallia.

Succinum eligatur in frusta magna, dura, & pellucida, boni odoris, saporis resinosi, ac amari, coloris albi, seu citrini: Minerale impurum, & opacum est, coloris obscuro-rubri; & in Medicina ad oleum extrahendum in usu venit.

Adhibetur utiliter in catarrhis, apoplexia, lethargo, epilepsia, suffocatione uterina, vertigine, & similibus in quibus, propter suum sal volatile, & oleum balsamicum dissolvit, ac demulcet acrem balsamque lympham; adstringens etiam est, & ideo in diabete, diarrhoeis, hæmoptoe, seminisque profluvio valde utile remedium est.

LACCA, seu GUMMI LACCA: dura, & febrilis, ac rubicunda, paululùm pellucida substantia resinosa est, saporis resinosi, & odoris, dum accenditur, fragrantis, quæ ex Bengala, Malabar, & Pegu Provinciis Indiae Orientalis defertur: hæc à Formicis alatis, seu Muscis, ex floribus, arboribus, herbisque colligitur, & super ramulos, quarumdam arborum apponitur, ac instar favi elaborantur, & ista Insecta in alveolis sua ova ponunt, & eadem materia rite obturant.

Vera, & naturalis Lacca est, quæ in ramulis affertur, & ex ipsa, ab ovis purgata, fit illa, quæ IN GRANIS vocatur, postea grana (igne lento) fusa in massis, Lacca appellatur; at in Medicina usurpari debet solum, quæ in ramulis affertur.

Eligatur resinosa, dura, aliquomodo friabilis, superficiei inæquali, quasi granulata, colore rubicundo, sapore resinoso, odore, dum accenditur, grato; & quæ masticata salivam colore rubro tingit. Aliæ duæ species pro usu Medico debilioris virtutis existimantur; quia spoliatae sunt à particulis animalibus, in quibus potior virtus est.

Calefacit, attenuat, aperit, & sanguinem purificat, sudorem ciet, urinam movet: & ideo in variolis, morbillisque maximè prodest: propterea viscerum obstructions aperit; hydropi, asthma, & similibus valde utilis est: externè singularis est efficaciam ad gingivarum laxitatem, putredinem, & foetorem oris, carnemque amissam reparandam.

LAPIS JUDAICUS, SYRIACUS, PHOENICITES, TERCOLITHUS: oblongè rotundus lapis est, oleæ similis, multus (secundum longitudinem) descendentibus lineis, striisque circumcirca ornatus, exterius colore cinereo, seu subrubro; interiùs subalbido; nullius odoris, & saporis: olim ex Judea asportabatur, sed hodie in Hispania, & aliis Europæ locis, etiam invenitur.

Eligatur oblongus, instar oleæ, colore subalbido, aut cinericio; edulzorans est, propterea in difficultate urinæ, & fluxu ventris prodest.

LAPIS LYNCIS, DACTYLUS IDOEUS, BELEMITES: longiusculus, teres, & tanquam sagitta acuminatus lapis est, in multisque Hispaniæ locis reperitur.

Eligatur splendens, coloris flavi, quadam linea, plerumque quasi distinctus, ubi facile findi patitur. Virtutes eadem sunt, ac Lapidis Judaici.

LAPIS PORCINUS: valdè pretiosus Lapis est, variè formatus, & coloratus, similis magnitudine Nuci Avellanæ: à Lusitanis, Batavisque ex India Orientali affertur. Iste verò lapis in perpaucis Histricibus, hisque agris invenitur: qui propterea valde rarus, & pretiosus est.

Histrix Erinacei species est, & in India Orientali nascitur, magnitudine bimestris Porcelli; ore Cuniculo haud absi-

abſimilis; pedibus anterioribus Taxum, poſterioribus verò Urſum æmulans; cæterum toto corpore, longos, & acutos aculeos (duorum, triumve palmorum magnitudine) gerens; verſicolores, & articulati, mox albicantes, mox ex fuſconigricantes, quos ira percitus cum rauco quodam murmure, in adverſarium inſurgens, erigit, ſimulque projicit. Lapis ſupra dictus in veſica fellea prædicti animalis creſcit, & generatur ſimili modo, ac lapides bezoares in ventriculo, & in teſtibus Capri-Cervi generantur.

Tres ſpecies hujus Lapidis inveniuntur, & inter ſe differunt in colore, ſapore, & conſiſtentia: à diverſiſque Provinciis Indiæ Orientalis aſportantur: Prima ex Malaca aſfertur, & eſt coloris paleæ, conſiſtentia duriuſculæ, ſaporis amari, non nimis ingrati: ſecunda ex Regno Bona transportatur, coloris fuſci, durioris conſiſtentia, & valde amari; tertia verò eſt coloris nigricantis, ſubſtantia mollis, ac impuræ, ſaporis ingratiſſimi amari, & ex Inſula Zeylan aſfertur.

Lapis primæ ſpeciei cæteros antecellit, & eligi debet, Saponis ad inſtar, levis, nonnullis cicatricibus notatus, foveas à variolis relictas referentibus, & è lamellis, ſibi invicem impositis, conflatus, ſaporisque amari: in defectu hujus lapidis, ſecunda ſpecie utimur; tertia verò debilis virtutis eſt.

Lapis primæ ſpeciei magnarum virium eſt: præcipua virtus alexipharmaca, & diaphoretica eſt, à ſuoque ſale ſulphureo volatili pendens; ideò in variolis, morbillis, febris petechialibus, malignis, peſtentialibus, & in ipſa peſte, verè ſpecificum eſt.

LIQUIDAMBAR, ſeu LIQUIDAMBRA: liquidum Baſamum eſt, inſtar Terebinthinæ liquidæ, odoris fragrantis, coloris clari, ſeu citrini-obſcuri, ſaporis amariuſculi, & in parvis doliolis, ex Nova Hiſpania aſfertur: per incisionem ex Arbore (ab Indianis OCOCOL, ſeu OCOSOL appellata) profluit.

Eligatur recens, purum, clarum, boni odoris, & ſupra dictis notis præditum. Calefacit, exiccat, caput, nervosque

confortat, acres humores, seu catarrhos resolvit, vulnera consolidat, & denique dolores rheumaticos, podagricosque demulcet.

LITHARGYRIUM, seu **LITARGYRUS**: nil aliud est, quàm plumbum in scorias redactum, mediante calcinatione, in purificatione cupri: & ex Polonia, Suecia, & Dania ad nos advehitur.

Optimum eligendum in frustis parvis, simulque ponderosis, coloris citrini, seu rubicundi, beneque calcinatis: in unguentis, & etiam in emplastris exiccantibus, ac refrigerantibus magni est usus.

MAGNES (vulgò) **IMAN**, **LAPIS HERACLIUS**, **LAPIS SYDERITIS**, seu **LAPIS NAUTICUS**: compactus, durus, nec tamen adeò ponderosus Lapis est: coloris nigri, fusci, aut violacei obscuri, qui in fodinis ferri Indiæ, Æthiopiæ, Italiæ, Sueciæ, Germaniæ, Galliæ, Hispaniæque reperitur, & simul ex collibus Sancti Laurentii (vulgò del Escorial) ad nos affertur.

Eligatur hic lapis, purus, compactus, ponderosus, ferrum, vel alium magnetem ad se trahens, & qui prædictis notis ornatus sit.

In Nautica, & aliis artibus inservit; in Medicina verò in emplastris, & unguentis adstringentibus usurpatur, sive dispensatur.

MANNA: succus est gummosus fraxini Arboris, calore Solis condensatus in granis diversæ magnitudinis, & figuræ, instar Sacchari; quamvis mollior sit, saporis subdulcis, aliquomodo pinguis, debilisque odoris. Ex fraxinis, quæ in Calabria, & Sicilia crescunt, Manna mensibus Junii, Julii, & Augusti sponte, vel incisione profluit, & sole condensata ab incolis maxima colligitur diligentia, & in Scatulis servata, ad nos transmittitur.

Optima est recens, siccata, levis, eleganter alba, saporis dulcis, nullis magnis grumis, aut etiam parvis quisquiliis defœcata; sed quoad fieri potest, in granulis conereta. Notandum

¶ dum verò est majora grana, & grumos non debere abjici, si pura sint, præsertim si in mediis grumis, aut granis aliquis succus (instar Syrupi) contineatur, quia tunc verum est indicium, quòd Manna sit recens.

Manna temperata est, leniter humores educit, tutò exhibetur, senibus, pueris, & denique fœminis delicatis, & in ipsa infantia ab uncia semis, vel semise, usque ad tres, & quatuor in adultis.

Nota illud quòd Tereniabin, ab Avicena, Serapione, & ab aliis antiquis vocatum, Mannæ species est, quæ in Georgia, & aliis Persiæ Provinciis, ex planta Halhagi Maurorum, seu Gineffa spinosa vocata, colligitur.

MARGARITÆ, UNIONES, seu PERLÆ: parvi, & granulati lapilli sunt, nunc profus rotundi, nunc angulares, albicantes, & quodammodo pellucidi, saporis terrei, nulliusque odoris; isti vero Lapilli in Ostreis, ut alii in aliis animalibus) sive in earum carne generantur, & ex eis extrahuntur: ut plurimum è Persia, Indiaque Orientali, & Occidentali ad nos deferuntur, quamquàm etiam in diversis maritimis locis, fluviiisque Europæ inveniantur.

Margaritæ ratione splendoris, & coloris in Orientales, Occidentalesque dividuntur: Orientales verò sunt compactæ, ponderosæ, albæ, duræ, & splendidæ, saporis terrei, & absque odore; sed Occidentales, minùs compactæ, duræ, pallidæ, & sine tanto splendore sunt, & in Medicina eliguntur Orientales, sed in earum defectu Occidentales.

Margaritæ in pulverem subtilissimum redactæ omnem humorem acrem, acidumque in corpore contentum edulzorant, & simul absument: ideo in omnibus febribus, hæmorrhagiis, & affectibus ab acido ortis, mirabiliter profunt.

MATER, sive NACRA PERLARUM, vel MARGARITARUM: species est Concharum, nomen à Margaritis ducentium, quia inibi frequentius, quàm in reliquis inveniuntur; & nihil est aliud, quàm ipsa Concha, in qua reperiuntur Perla. Constat, enim, ex observatione, Ostream (Concham quoque

que dictam) lymphæ, seu liquore limpido, roscido, & perspicuo abundare, qui dum fluit, si intra spatiosa carnis effundatur, ibique retineatur, & sensim coaguletur, abit in Perlas, quæ sensim, sensimque per pelliculas augentur; si verò liquor dictus expuatur extra Concham, coagulatur ibi, & in testam concrevit Conchæ, quæ Mater perlarum vocantur. Itaque clarò liquet Nacræ, & Perlarum eandem esse materiam; perlæ autem magis depuratæ, ac defœcatæ sunt, quàm Mater.

Eligatur magna, dura, solida, ponderosa, modicè cava; non utrimque; sed tantùm ex altera parte; exterius ex convexo plana, & aliquantulùm subcinericia; intùs lævis, splendens, & argentei coloris, saporis terreï, & nullius odoris.

Differentia Matris Perlarum, siue Concharum eadem ac Margaritarum est, & cum ipsis ferè convenit in virtute, eademque vires habet: absorbet namque acidum, urinam movet, & est medicamentum vulnerarium; licèt rarò, pro tali scopo adhibeatur à Medicis.

MASTIX, seu MASTICHE: resina est pellucida, ex flavo-albicans, & quasi in rotundis guttis concreta, saporis subadstringentis, & resinosi, odorisque fragrantis. Hæc resina, sponte sua, seu mediante incisione tempestate calida, è crassis ramis, & caudice Lentisci (in Insula Chio, Ægypto, Indiaque Orientali) crescentis, stillat ut plurimum. Ex Chio Insula ad nos advehitur, quamquàm multa quoque ex India Orientali à Batavis affertur.

Eligatur in granis puris, pellucidis, magnis, simul splendentibus, à corticibus, quisquiliis, pulvere, lignisque, ac aliis nigris impuritatibus mundatis: sintque dicta grana, odoris fragrantis, & si masticentur, in massam mollem resinofamque reducantur.

Mastiche siccatur, & modicè adstringit: quamobrem internè laxum stomachum confortat, ejusque tonum vi sua adstringente valde roborat: in omni vomitu, aliisque alvi fluxibus (præsertim infantum) frequenter usurpatur; ad extra in
em-

emplastris, & oleis, unguentis, linimentisque adstringentibus, & stomachalibus, maximè in usu est.

MECHOACANNA: radix est magna, alba, & levis in frustra diversæ figuræ, & magnitudinis incisa, ex India Occidentali (præsertim ex Provincia Mechoacanna vocata) affertur. Hæc radix est cujusdam Convolvuli Americani, qui à Botanicis **BRIONIA AMERICANA** (repens folio anguloso) nominatur.

Optima est, quæ internè, externèque albicat, magnis, veròque exiccatis frustulis constat, saporis ferè omnis expertis, quo ipso facilè dignoscitur num radix Brioniæ sit adulterata: quippe sapore tunc amaro inficitur, & linguæ dura apparet; cùm Mechoacanna è contra, tenera, & sapore destituta, vel insipida sit.

Omnes serosos, ac pituitosos humores, valdè leniter ex intestinis, & toto corpore educit: pro infantibus crebrior est ejus usus, cùm enim pulvis insipidus, & farinæ instar fieri possit, facillimè pulvis, aliisque cibis permiscetur, sic improvida puerorum ætas ludificatur.

MEU: longa, & aromatica radix est, supernè acervum tenuum fibrillarum (adinftar barbæ) ibi implicitarum ostendens: extrinsecus fusca; intrinsecus verò albicans apprens: saporis radici Angelicæ haud dissimilis, sed non adeò acris; odore penetranti: planta ad Anethum, vel Foeniculum valdè propriè accedit: ideoque à Botanicis verè **MEUM FO-LIIS ANETHI VOCATUR:** radix recens, crassa, sapore acris, & aromatico eligatur.

Ventriculum, cæteraque viscera, præsertim uterum calefacit, & convenit virtutibus radicis Angelicæ, & Levistici, ac in Theriaca ingreditur.

MINIUM: nihil aliud est, quàm minera Plumbi ad rubedinem calcinata: hoc in Germania, & Anglia præcipuè fit, unde ad nos affertur.

Optimum Minium, colore rubro saturatum est, & quoad fieri possit, purum: & ideo pulverisatum, unguenta ali-

aliqua, & emplaftra temperantia, & exiccantiâ ingreditur.
 MOSCHATA, NUX MOSCHATA, NUCISTA, NUX
 AROMATICA, NUX MYRISTICA: nucleus est (Nucleus
 exoticâ) rotundus, durus, & crassus, foris subcanus rugosus,
 intus rubicundus, & quasi venosus, sapore subamaro adstringente,
 simulque aromatico, & odore fragrante præditus: à
 Batavis ex India Orientali transportatur.

Nuces moschatæ fructus sunt cujusdam Arboris in Insula
 BANDA, vicinisque locis, copiose crescentis, Pyri magnitudinem æquantis: folia ejus sunt fragrantia, flores instar cere
 rasi; nisi quod flosculus flavescat, tantamque fructuum hæc
 arbor profert copiam, ut arbores fructuum gravitate propendeant:
 fructus immaturi Pyra moschatellina; maturari Mala Persica magnitudine æquant.

Hî fructus tribus corticibus conteguntur: primus mollis, & succosus est, ut viride nucis Juglandis tegumentum, maturus verò sponte sua hians: secundus, qui ruber est non tamen integer, seu continuus; sed quasi divisus apparet, & Macis vocatur: sub his tertius tenuis, durus lignosusque cortex est, in quo nucleus, seu ipsa Nux Moschata includitur.

Optimæ nucis cinericiæ sunt, quasi marmoratæ; intus verò rubicundæ, graves, solidæ, & oleosæ, rasæ odorem fragrantem spirant, acremque, & aromaticum saporem in ore relinquant.

Istæ verò nucis naturæ virtutis sunt exiccantis, & subadstringentis, qua cerebrum, nervos, uterum, stomachum, & reliqua etiam viscera mirificè confortant; diarrhœas, dysenterias, & alias hæmorrhagias compescunt, externe una cum aliis speciebus aromaticis, gravidarum umbilicis applicatæ, foetum firmant.

MACIS: nihil aliud est, quàm medius cortex nucis moschatae, eam retis instar ambiens, & in frustis diversæ magnitudinis ab ea separatus: in principio rubicundissimus; sed tandem exiccatus, colorem citrino-rubrum acquirit.

Eligi debet in magnis frustis, colore bene saturato, sapore

pore multum acriori, magisque aromatico, quam Moschatæ nucis.

Virtutes eadem sunt, ac Nucis myristicæ, sed efficaciores.

MOSCHUS: materia gummosa est, ex nigro-glauca, seu subfusca, instar sanguinis in grumos condensati apparens, saporis subacris, & subamari, odoris fortis fragrantissimi: in fuscis, & pilosis marsupiiis (in quibus vel nascitur, vel insuitur) è China, Persia, & India Orientali affertur.

Moschus, sanguis excrementitius cuiusdam animalis esse videtur: quod ANIMAL MOSCHIFERUM, MOSCHIUS, sive MOSCHI CAPREOLUS, CAPRAMOSCHUS, ET GAZELLA MOSCHIFERA vocatur. Varias coctiones, simulque alterationes Moschus in suo proprio folliculo, infra abdomen naturaliter constituto, patitur, unde à natura secretus, humana denique industria colligitur.

Folliculi Moschi eligantur fusci, pilis subtilissimis instructi; sed non nimis pilosi: hi autem verè fusci sint. Moschus à folliculis separatus, optimus est fuscus, colore rubicundo, odore forti, valde aromatico, saporeque amaro præditus.

Virtutes ejus in nimis volatilibus salinis, oleosisque particulis consistunt, quibus resolvendo, & calefaciendo, spiritus vitales mirè confortant, eosque, ad sanguinis motum progressivum ciendum, perpetim conservant: ideo ad lethargum, apoplexiam, cordis palpitationem, & impotentiam; affectiones capitis & nervorum, à frigore & humoribus crassis ortas, proficere creditur; sed notandum, quòd in passione hysterica, & omnibus affectibus hypochondriacis non est in usu, quia plus officit, quàm proficit.

MUMIA: substantia est resinosa, dura, & nigra, ab humanis cadaveribus aromatibus conditis, proveniens, sapore subacri, & amariuscule, odore fragranti prædita. Ex corporibus balsamatis (in sepulchris, seu Pyramidibus) inhumatis, extrahebatur, & ad nos ex Ægypto olim afferebatur; sed hodie Mumia, quæ ad nos advehitur, nihil aliud est, quàm cor-

pora humana bitumine Judaico, resina, myrrha, & aloë balsamata, & petiis cannabinis ligata, simulque in Clibano exsiccata: & à Mercatoribus in frustis transportatur.

Eligi debet nigra, levis, nitida, boni odoris, & supradictis notis ornata.

Mumia, balsamica, calefaciente, acri, solvente virtute, humores crassos, flatusque attenuat, etiamque dissipat, sanguinem grumofum, coagulatumque dissolvit. Corpora humana è Mari in littora Libyæ ejecta, & sub arena, folis æstu exiccata, Mumia vocatur alba, sed in Medicina nullius usus est.

MYROBALANI: fructus sunt magnitudinis Prunorum, qui ex India, locisque aliis, ut BENGALA, GOA asportantur. In officinis quinque habentur Myrobalanorum species, quæ BELERICÆ, CHEBULÆ, CITRINÆ, EMBLICÆ, INDÆQUE vocantur.

MYROBALANI BELLERICI: fructus sunt rotundi, foris ex-citrino-fusci, intus verò flavescentes, duro nucleo præditi, acriusculum, & subadstringentem saporem habentes, quorum Arbor folia profert, lauriformia, & ejus magnitudo, pruno similis est: Optimi magni, integri, bene nutriti, & simul recentes.

MYROBALANI CHEBULI, CHEPULI, CEPULI: fructus sunt oblongi (instar dactylorum) foris obscure-fusci, ponderosi, & paululum rugosi, longum ossiculum includentes. IN BENGALA, ET DECAN arbore sylvestri increfcunt, magnitudine Malum persicum æquant. Optimi fructus magni sunt, ponderosi, duri, & benè nutriti, coloris fusci, saporis subamari adstringentis.

MYROBALANI CITRINI, seu lutei: fructus sunt oblongi, seu ovales (instar olivarum) coloris flavescentis, & sub cute, carnosum nucleum durum, & angulosum includentes; quorum arbor, folia (instar forbi) profert; & in Goa præcipuè crescit. Eligi debent, ponderosi, duri, benèque nutriti, colore citrino, sapore adstringenti, & ingrato præditi.

MY-

MYROBALANI EMBLICI , EMBLEGI , AMBEGI ,
 DE SENI : fructus sunt sexangulares , rotundi , grossi (instar
 Gallarum) & in sex partes per maturitatem dehiscentes , of-
 ficulum turgidum includentes , saporis subacris , & adstrin-
 gentis , coloris fusci nigrescentis : magnis arboribus innaescun-
 tur , longaque , rotunde incisa (instar Filicis) folia habentibus.
 Eligendi sunt carnosi , puri , & tandem ponderosi , ab ossiculis
 mundati ; coloris superius dicti , & saporis .

MYROBALANI INDI , seu NIGRI , seu DAMASONII:
 fructus sunt oblongi , grossi (instar parvæ Glandis) superfi-
 cie octangulâri , foris rugosi , solidi , duri , intusque coloris
 nigri , & in India Orientali (unde nomen habent) crescunt in
 magna Arbore , cujus folia SALICEM referunt .

Optimi eligendi , crassi , ponderosi , benè nutriti , & sic-
 cati , colore nigro (instar bituminis Judaici) sapore subacido ,
 & adstringenti præditi .

Omnes species Myrobalanorum , debiliter laxant , vehe-
 mentiùsque adstringunt ; sed in Medicina Citrini præferuntur ,
 & eis in diarrhœa , dysenteria , præsertim biliosa , communiter
 utimur : sunt enim CHOLAGOGI CHEBULI , & EMBLICI
 PHLEGMAGOGI ; INDI denique MELANAGOGI .

MYRRHA: Gummi resinofum est , ex frustulis rubicundis ,
 seu ex flavo-fuscis , iisdemque cæsiis , seu albis striis interstinctis
 constans , quod præter saporem amarum , & acrem , aromati-
 cum odorem habet satis vehementem : ex Æthiopia , & Ægypto
 ad nos transfertur .

Arbor , ex qua per incisionem extrahitur , spinosa est , in
 Arabia Felici , Ægypto , Æthiopia , Albisinave crescit : eligatur
 hoc gummi in pulchris , claris , ac pellucidis lacrymis ; exterius
 coloris rubicundi , vel citrini ; intus verò cum albis striis , &
 maculis instar ungu læ humanæ ; leve , friabile , saporis ama-
 ri , & acris , odoris fortis , non nimis ingrati .

Myrrha calefaciens , resolvens , & alexipharmaca est : ute-
 rum ab omni impuritate liberat , & à parturientibus valde
 desideratur , eò quòd vivum , mortuumque foetum , secun-

dinas, & alia promovet; variolas, morbillosque expellit, putredinem, ac morbos contagiosos arcet: à prudentibus propterea Medicis, hominibusque aliis ægros invifentibus, in ore detinetur, & masticatur.

OPIUM: succus concretus papaveris albi est, ponderosus, partim gummosæ, partim resinofæ naturæ, colore obscure-fusco; sapore acri, & amaro; odoreque molesto, & narcotico præditus. Ex Ægypto, & Græcia in frustis, seu boletis parvis, foliis papaveris involutus, nobis affertur. Capita papaveris albi, unde elicitur, unicuique nota sunt. In Turtia papaver album magna abundantia, ad opium extrahendum, feritur, & colligitur: formata namque papaveris capita inciduntur, ut succus lacteus exudet, quem paululum inspissari curant, & denique legunt. Notandum verò hoc genuinum Opium, secundum Materialistas, rarò vel numquam in Europa inveniri; sed istius loco alium quemdam succum è capitibus, ac foliis papaveris exprimi, ac decoqui (aliàs) propriè **MECONIUM** dictum, quod nostris in officinis pro Opio servatur, & venditur.

Opium anodinum, somniferum, & diaphoreticum est; furibundos spiritus animales compefcit, ac demulcet: & ideo omnes dolores sedat, diarrhœas, vomitus, & alias hæmorrhagias corrigit, sudoresque etiam excitat, & tanquam incomparabilis medicina magni est usus, præsertim debita dosi, debitoque tempore administrata.

OPOPONAX: Gummi est leve, pingue, ac friabile, foris ex rubicundo-flavum; intus albicans, saporis amari, & ingrati, odorisque gravis: planta ex qua stillat, **PANAX HERACLEUM** vocatur, folia habens (instar Pastinacæ) albosque umbiliferos flosculos, caulemque lanuginosum, albam etiam radicem, circa quam incolæ spatium ab omni sorde purgatum aperiunt, ibidemque ponunt magna folia, super quæ emanentem, è fauciatis radicibus, succum fluere, ac siccare sinunt: hæc planta in Macedonia, Beotia, & in Phocide crescit, quibus ex locis nobis affertur.

Optimum recens, purum, friabile, & in grana redactum; exterius citrinum; intus verò album, odoris ingrati, & saporis amari.

Emollit, attenuat, simulque resolvit, quare ad emplastra, & alia resolutiva componenda usurpatur.

OCULI CANCRORUM, seu ASTACORUM FLUVIATILIUM: Lapilli sunt albicantes, duri, ac rotundi, superius convexi, subtus plani, parva foveola notati; saporis terrestris, odorisque nullius: in Cancris, seu Astacis fluviatilibus reperiuntur, præsertim circa illud tempus, quo antiquas testas deponere volunt, in mensibus, nempe Majo, Junio, & Julio, dum albescens liquor, quo replentur, in illis indurescens, in huiusmodi lapillos abit, qui tam in capite, quam in ventriculo cancrorum marium, vel propè inveniuntur, & generantur; idèoque pro oculis perperam habentur. Isti lapilli, sponte ut plurimum à Cancris proliciuntur; at quandoque ex ipsis coctis educuntur, vel depromuntur: illorumque lapillorum magna copia in littoribus fluviorum Orientalis Indiæ, & in Marchionatu Brandenburgico colligitur, illincque ad nos transferuntur.

Optimi eligi debent, magni, integri, albi; non adulterati, seu artefacti. Oculi Cancrorum vi dulcificandi pollent, qua omne exuperans acidum in corpore infringunt, absorbent, simulque præcipitant: ac propterea ad ardorem stomachi, colicam, pleuritidem, calculum vesicæ, & renum, febres continuas, & erraticas, internas, externasque læsiones, quotidie à Medicis præscribuntur.

PAREIRA BRAVA, seu BUTUA veriùs BRUTUA: Radix est lignea, fibrosa (instar radicis Thymelææ) diversæ magnitudinis, coloris fusci; primo gustu dulcis, deinde subamara. Planta ex qua hæc radix colligitur, **CLEMATITIS** species est, & à Lusitanis **PAREIRA BRAVA**, id est **VITIS SYLVESTRIS** vocatur. In India Occidentali, præsertim in Brasilia crescit, unde ad nos affertur.

Eligi debet longa, paululùm intorta, & quasi tornata;

exte-

exteriùs coloris fusci, multisque elatis annulis, & nodulis ornata; interiùs verò cinerei, & circulis interstincta, saporis dulcis, amariusculi, & acris.

Hæc radix in omnibus renum, & vesicæ morbis, qui curationem admittunt, specificum remedium est: tam blandè, tam leniter, virtutem & vires suas exercet, ut nulla planè se offerat occasio morbi, pro quo sinè ullo metu non exhiberi possit.

PETROLEUM, sive OLEUM PETRÆ, NAPHTHA: oleum est subtile liquidum, pingue, è mineralibus profluens in Italia, ac Sicilia, & denique in Gallia; è montibus & petris scaturit; diversi coloris petroleum est, scilicet albi, flavi, & quoque nigri: album, rubrum, & flavum ex Italia (sed raro) advehitur; nigrum verò ex Languedoc Provincia Galliaè communiter affertur.

Petroleum nigrum eligatur mediocris consistentiæ, validique odoris, saporis acris, & amari, coloris nigri.

Petroleum album, rubrum, & flavum eligi debent liquidioris substantiæ, odoris non ingrati, sed penetrantis; saporis acris subamari: & sunt nigro præstantiora. Calefaciunt, siccant, digerunt, tandemque resolvunt: propterea in doloribus podagricis, & rheumaticis, similibusque conferunt.

PIPER NIGRUM, MELANOPIPER: fructus est rotundus, globosus, rugosus, & niger, saporis acris, & fervidi, odorisque boni aromatici.

Planta, ex qua Piper prodit, in Java, Malaca, Sumatra copiosè invenitur: species Convolvuli est, magna lata folia habens, & crassis fibris ornata: & ad instar Hederæ, Capreolis suis, & aliis arboribus adhæret: grana piperis, sinè pediolis, Capreolis suis inhaerent instar racemi; & ea, instante maturitate, colligunt, & sub sole siccant, ut nigra, & rugosa fiant.

Eligendum est ponderosum, compactum, purum, non nimis rugosum, & quod supra dictis notis sit ornatum.

Piper dictum ob suum sal volatile calefacit, resolvit, exiccaturque : quare ad ventriculum frigidum, & desiccandam pituitam, mirificè prodest ; sed notandum quod, dum sine cognomine Piper à Medicis præscribitur, nigrum sumendum est.

PIPER ALBUM, LEUCOPIPER : ex prædicto pipere nigro (sola, & artificiosa maceratione) excorticato præparatur : & fit à Materialistis hoc modo : maxima, gravissimæque piperis nigri grana aqua marina macerantur, donec cortex superficialis infletur, & separari incipiat, tuncque soli exponuntur, & exterior, rugosæque pellicula mox secedit, grana itaque ipsa ex nigris, in alba cinerea abeunt, vel potius nigro cortice exuta, albedinem suam detegunt.

Eligendum grossum, ponderosum, dicto colore præditum, absque nigredine, absque fragmentis, absque pulveris, alteriusve impuritatis permissione : ejus vires eadem, ac piperis nigri, sed suaviores.

PIPER LONGUM, seu MACROPIPER : fructus est oblongus, teres, cinericeus, è multis granis sibi invicem accretis constans ; saporis acris, & amari. Planta ex qua colligitur, similis est plantæ piperis nigri, solum in eo diversa, quòd non adhæreat, nec tam altè circunserpat ; sed instar fructicis erecta sit, & prope terram dispergatur, de qua Piper longum (ad modum vermiculorum) dependet : & in India Orientali præsertim in Bengala ejus est copiosus proventus.

Eligatur recens, solidum, & durum, minimè cariosum, coloris cinericei ; saporis acris instar piperis nigri, & simul cum ipso in viribus convenit.

PLUMBUM, seu SATURNUS : metallum est molle, maximè fusile, & ponderosissimum, subnigri coloris, splendentisque : & mediante fusione mineræ Plumbi præparatur : in Anglia, Gallia, Polonia, Germania, Hispania, & aliis multis locis mineræ plumbi inveniuntur ; sed quod ad nos transportatur, ex fodinis (vulgò DE SIERRA MORENA)

extrahitur, & in Villa (vulgò) dicta DE LINARES media fusione in furnis facta, à partibus impuris mineræ separatur.

Eligi debet purum, molle, ponderosum simulque splendens, & lene.

Desiccativum, refrigerans, adstringens, & resolutivum est, in emplastris, unguentis similibusque medicamentis, usum, & in pulverem redactum, multum in usu venit.

POMPHOLYX, NIL, NIHILI ALBUM: pulvis est albus, & levis, qui in præparatione & fusione Orichalci, operculis crucibula operientibus, ac forcipibus operariorum adhærescit: è Batavia affertur, ubi præparatur purissimus: eligatur Pompholyx alba, pura, levis, simulque tenera. Detergit, & exiccat: in Cancro, aliisque ulceribus externis, variis quoque oculorum affectibus valdè utilis est.

RHABBARBARUM, seu RHEUM: prægrandis, oblonga, & tuberosa radix est, nonnihil fungosa, simul tamen ponderosa: extrinsecus flava; intrinsecus verò Nucem Moschatam repræsentans; saporis acriter amari, & nauseabundi, adstringentem amarorem post se relinquens; odoris boni ferè aromatici.

Planta, ex qua hæc radix colligitur à Botanicis LAPATUM MAXIMUM rotundi-folium, exoticum, seu Rhabbarbarum verum vocatur: & in China, Persia, Moscoviaque præcipuè crescit, unde radix ista in frustis dissectis, & siccatis ad nos advehitur.

Rhabbarbarum Sinicum, seu Orientale optimum est; Persicum, seu Turcinum medium se habet, inter Sinense, & Moscoviticum; Moscoviticum vero hodie parvi, vel nihili æstimatur.

Eligatur recens, benè exiccatum in frustis mediocris magnitudinis, mediocriter quoque durum, & ponderosum; alternis striis, una aurea, altera crocea, tertia verò alba notatum; & quod ore sumptum, ac masticatum amarum, & adstringens appareat; benè quoque oleat: chartæque illitum, croceum colorem imprimat, & quod ab iis notis rece-

recedit ; tanquam inveteratum , & cariosum abjiciatur.

Ejus præcipuè virtus est , bilem , aliosque vitiosos humores mediocriter purgare ; expellere lumbricos , & interimere , simulque ejicere ; bilemque nimis crassam , oleosamque alterare , & corrigere : ideò in Ictero , similibusque morbis , tan-
topere commendatur : præterea vim adstringentem habet absconditam , cujus respectu in diarrhœæ , dysenteriaque initio usurpatur , præsertim tostum , atque lotum.

RHAPONTICUM, sive **RHABBARBARUM** forte Dioscoridis , & Antiquorum : radix est oblonga , crassa , foris fusca , intus verò crocea , laxa , & rara , transversim secta , spiras ostendens , saporis amaricantis subacris , & adstringentis ; odorisque boni.

Tanta cum Rhabbarbaro intercedit similitudo , ut existimetur ab una planta utramque radicem provenire ; sed à Rhabbarbaro differt , eò quòd ore sumptum , & simul masticatum viscositatem relinquat , minus solidum sit , exterius colore flavo , interius verò variegato , longis , rubrisque striis signatum , vel distinctum.

Eligatur recens , benè nutritum , coloris , & saporis superius dicti : hodie rarò , & ferè nunquam in Medicina adhibetur , præterquamquòd in Theriacam ingreditur : adstringens , & vulnerarium est.

RUBINUS , **CARBUNCULUS** , **ANTHRAX** , **PYROPUS** : Lapis est pellucidus , durus , & splendens , coloris elegantè coccinei , aliquoties quoque sub-cœruleo misti : & ex Ceylam , Cambaya , & Bisnagar nobis advenit.

Eligatur ponderosus , durus , pellucidus , ac splendens , limæ resistens , vividi denique coloris : in morbis , seu febribus venenatis pro confortante Medicina habetur , & in Medicaminum confortantium , & cardiacorum compositionem præcipuè ingreditur : habet enim vim corrigendi , & dulcificandi humores acres , ac acidos , ideoque in diarrhœa , dysenteria , & aliis hæmorrhagiis , mirè prodest.

SAGAPENUM , **SERAPINUM** : Gummi est pellucidum ,

L

foris

foris plerumque flavescens, intus parum albicans, odoris ingrati, & gravis (instar Porri) saporis acris, coloris Myrrhæ.

Planta ex qua, mediante incisione, fluit, FERULÆ species est: & in Persia crescit, unde ad nos affertur.

Eligatur in lachrymis pellucidis, & puris, notisque supra dictis præditum.

Incidit, attenuat, resolvit, tandemque aperit: quamobrem in asthma, tussi, aliisque morbis, à viscida tenacique pituita ortis internè administratur; externè verò in tumoribus, & affectibus ab humoribus frigidis natis, summè proficuum est.

SAL ARMONIACUM, SAL SOLARE, FULIGO ALBA MERCURIALIS, SAL MERCURIALE PHILOSOPHORUM, SAL AMMONIACUM: clarum, nitidum, striatum, amarumque, & acre sal est: ex urina, fuligine, & sale communi factum in rotundis orbibus, ollarum opercula referentibus, fufum, seu sublimatum: ex Oriente, itemque ex Ægypto, ubi elaboratur, nobis affertur.

Optimum verè siccum esse decet, eleganter candidum, purum, crystallinum, saporis acris penetrantis.

Aperitivum, resolutivum, & sudorificum est, ideoque ad febres erraticas, omnesque morbos à phlegmate in ventriculo, & mesenterio dependentes, aliosque similes perutile est; externè quoque in angina, & oculorum affectibus prodest.

SAL CATHARTICUM AMARUM: Sal mirabile minerale est, album, crystallinum, instar nitri; saporis nitrosi, & amari, in aqua facilè solubile, & in igne fusibile: hoc nobis affertur ex Anglia communiter adulteratum: ubi ex aquis mineralibus Ebsoniensibus extrahitur, & in nostra Hispania, juxta oppidum (vulgo VACIA MADRID vocatum) quod tribus leucis distat à Matrilo, ibi in scaturigine Aquæ mineralis, sponte coagulatur, & magna in copia colligitur; postque in officinis mediante solutione, evaporatione, & crystallizatione purificatur: itemque eodem modo, ex aqua præ-

prædicti fontis sal separatur, & elaboratur. In Provincia (nostro idiomate) LA MANCHA vocata circa Villam (vulgò SANCTA CRUZ DE LA ZARZA) similis invenitur fons, ex quo tam sponte, quàm artificialiter sal eodem modo educitur, & separatur.

Eligatur album, purum, Crystallinum, facilè in aqua solubile, & in igne fusibile, instar nitri; sed quod non inflametur, nec detonet; at in ore sumptum, sicut nitrum liquefcatur, & quod sit saporis acris, & amari.

Hydragogum, & diureticum est: ideoque in hydropis, & urinæ affectibus valde utile censetur, & quoque in febribus intermittentibus ac aliis ab obstructione pendentibus.

SANGUIS DRACONIS: resina obscurè rubra, sicca, & friabilis est, quæ igni adnota, statim solvitur, ac flammam concipit, attrita sanguinei coloris redditur; saporis resinosi subdulcis adstringentis; nullius odoris: sponte & per incisionem stillat ex Arbore DRACO vocata. In Africa, in Insulis Canariis, aut Fortunatis, & in India Orientali, & Occidentali reperitur, illincque advehitur; certum quoque est, ex aliis diversis arboribus succum sanguini Draconis simillimum profluere.

Optimus est purus, resinofus, siccus, friabilis, & rubicundissimus, saporis subdulcis, & adstringentis, qui refrigerante & adstringente vi pollet, qua in dysenteria, hæmorrhagiis, ac vehementioribus fluxibus internè mirificè prodest; externè verò in omnibus vulneribus valde utilis est.

Sanguis Draconis factitius, nihil aliud est, quàm Gummi arabicum (mediante ligno Brasiliensi colore rubro) imbutum, & in rotulis, seu massis nitidis, interiùs & exteriùs rubris, formatum: alii verò cum Resina communi fusa, sanguinem draconis impurum, & pulverisatum miscent, ex qua misctione pastillos conficiunt, sed quoquomodo factitius, omninò è Medicina rejici debet.

SANTALUM, seu SANDALUM: lignum est durum, & ponderosum, quod ex India Orientali à suo cortice mundatum,

tum, nobis transfertur, cujus tria genera inveniuntur, scilicet album, citrinum, & rubrum.

SANTALUM ALBUM: Lignum est durum, ponderosum, album, & inodorum: ex TIMORA Insula in frustis magnis excorticatis, & purgatis affertur. Arbor ex qua scinditur, Fraxino haud dissimilis, in prædicta Insula totas sylvas replet: eligatur notis superius dictis præditum.

Temperat, siccat, aperit: hepaticum, simul, & cardiacum est.

SANTALUM CITRINUM: Lignum est solidum, flavum, & odoratum, sapore subamaro, & aromatico odore præditum, similiter in magnis frustis affertur: & arbor ex qua depromitur, similis arbori Santali albi est.

Eligendum, quod sit odoratissimum, valde ponderosum, & saporis subamari. Cardiacum, stomachicum, ac cephalicum est.

SANTALUM RUBRUM: Meditullium lignosum filio quosæ cujusdam arboris est: valde durum, & ponderosum, coloris fulvi, saporis adstringentis, & nullius odoris.

In magnis frustis, & longis, ex TANASARIM Insula, & quidem ab ea parte, cui COROMANDEL nomen est, advehitur.

Eligendum ponderosum, coloris rubri obscuri, sive fuscæ sanguinei; subadstringens, & refrigerans est: ideoque in fluxibus alvi, ac similibus mirificè prodest.

SAPHYRUS: Lapis est Cœruleus, pellucidus insigni duritie præditus, eaque ad Adamantis duritiem propè accedente: optimus Orientalis, ponderosus, pellucidus, durus, splendens, & qui ex Calecut, Pegu, Bisnagar, & Ceylam ad nos advenit.

Occidentalis ex Bohemia, & Silesia transportatur, sed est infimæ notæ: pro Medicamento ophthalmico, cardiaco, & confortante habetur.

Humores acres, diarrhœasque compescit.

SARSAPARRILLA, ZARZAPARRILLA: è multis lon-

gis, & farmentosis radicibus constat, crassitie scriptorium calamum æquantibus, ex uno nodo pendentibus, iis quidem extrinsecus pallido-fuscis; intrinsecus verò albican-
tibus.

Planta, ex qua istæ radices colliguntur, SMILAX ASPERA PERUVIANA appellatur: in Indiæ Occidentalis locis humidis præcipuè crescit, unde nobis afferuntur radices dictæ.

Eligantur, longis fibris benè nutritis, siccis flexibilibus; foris fuscis; intus verò albis minimè cariosis, & quæ faciliè findantur.

Sudorifera, & desicans radix ista est, ac ideò in lue venerea, & omnibus morbis ab ea ortis pro specifico habetur: in rheumatismo, ischiadico dolore, podagra, & similibus affectibus multum prodest.

SASSAFRAS: Lignum est, quod ex arbore Sassafras appellata scinditur; sed hodie in Medicina hujus arboris radice utimur, quæ ex Novæ Hispaniæ Provincia LA FLORIDA dicta, nobis advehitur, ubi hujusmodi arbores integras Syllas replent.

Eligatur habens corticem tenuem, foris cinerei coloris; intus verò fusci ferruginei, sub quo contineatur levis, porosa, lignosaque substantia, quæ immediatè sub cortice cana apparet, in medio autem rubicundè-albicans; saporis acris aromatici, & dulcis, istar Fœniculi, odorisque fragrantis; cortex melior est radice, & radix melior ligno.

Valet maximè in omni morborum genere à lue venerea orto, in imbecillitate stomachi, colica, renum calculo, in sterilitate emendanda, & similibus affectibus, præsertim in catarrhalibus pro specifico adhibetur.

SCAMMONIUM, SCAMMONEUM: resinofus succus est, ex cinericeo-nigricans; saporis acris, & nauseosi; odoris valdè ingrati. Planta ex cujus radice stillat volubilis, seu CONVOLBULUS SYRIACUS, à Botanicis, & Scammonia Syriaca vocatur, circa Provinciam Aleppo dictam, & Sancti
Ioan-

Ioannis de Acre copiosè crescit, ubi succum è radice expressum (non in Sole , sed super ignem) exiccant , & ad nos transmittunt.

Scammonium eligatur purum, leve, & friabile, tenerum, dum frangitur, pellucidum apparens, coloris cinericei, saporis acris, & nauseosi, ac denique odoris ingrati.

Omnes aquosas, biliosas, pituitosasque humiditates expurgat, sed magnam simul turbam excitat: quare ut plurimum à peritis Medicis solùm per se, non præscribitur; sed aliis purgantibus pro stimulo additur.

SCOENANTHUM, FOENUM, sive PASTUS CAMELORUM, JUNCUS ODORATUS, PALEA DE MECHA: species Junci est, & Juncus odoratus vocatur, qui parvam fibrosamque radicem habet, ex qua longa, rigida, & acuminata Juncea folia crescunt: inferiùs crassa instar Juncorum aquaticorum, quæ siccata, flava evadunt, & inter folia rotundi caules exurgunt, in quorum summitatibus, parvi spicati lanuginosi flores excrescunt, coloris rufi, & perpulchrioris apparentes. In Arabia Felice, & in Choromandel totus Schoenantho repletur campus.

Schoenanthi palea eligatur recens, levis, integra, saporis aromatici grati, & valde boni odoris: flos schoenanthi, optimus, recens, levis, odoratissimus, coloris rufi; saporis acris, & melior est quàm palea: vi pollet calefacienti, & subadstringenti ob suum sal sulphureo-volatilem: ideoque caput, stomachum, ac reliqua viscera confortat, simul urinas, mens-truaque movet, appetitum acuit, & malignitatem humorum corrigit.

SCINCUS MARINUS: animal parvum quadrupes est, & amphibium, instar Lacertæ, haud Crocodilo dissimile: plerumque manus longitudinem, & pollicis latitudinem habet: foris cinericium, & squamosum, oblongè-rotundo capite; ore acuminato, longa, rotundaque cauda præditum, ex qua ad caput usque linea fusca excurrit. In Nilo flumine nascitur, unde ad nos transfertur.

Scin:

Scinci eligantur magni, crassi, & longi, albi, ponderosi, sicci, integri, tandemque recentes, odoris muscidi expertes. Alexipharmaci, & Aphrodisiaci sunt.

SEMEN SANTONICI, SEMEN CONTRA VERMES, CINÆ, SANCTUM, ZEDOARIÆ: parvum, oblongum, ex flavo-viridiusculum, aromaticum, amarum, & acre, ac de specie Abrotani, semen est: & in Persia crescit, unde ad nos pervenit.

Eligatur recens, benè nutritum, & purum; odoris fortis; amari saporis: usus ejus communis, & vulgaris est, ad enecandos lumbricos in infantibus, & ad menstrua promovenda quoque præscribitur.

SENNÆ, FOLIUM ORIENTALE, sive SENNA: planta est, cujus folia parva sunt, oblonga, & acuminata, & à caulibus suis separata; saporis amari subacris, ac nauseosi; coloris ex flavo-viridis. In Persia, Ægypto, Alexandria, & Italia crescit, unde ad nos advehitur.

Optima est ex Ægypto, & Alexandria, quæ Orientalis dicitur: ejusque folia debent eligi integra, recentia, à stipitibus, aliisque quisquillis probè depurgata; coloris viridis; saporis amari; odorisque ingrati.

Folia Sennæ omnes acres, falsos, acidos, ac pituitosos humores educunt, in morbis præsertim chronicis valde profunt.

Sennæ Folliculus: fructus sennæ est, seu latissima, compressa, membranacea siliqua, semina quoque habens compressa: optimus recens, magnus, coloris sub-fusci, nulliusque odoris, nec saporis, purgans est; sed foliis Sennæ suavior, & securior.

SERPENTARIA VIRGINIANA, sive VIPERINA VIRGINIANA: tenuis fibrosa que radix est. Planta unde proficitur, Aristolochiæ Virginianæ species est, & ex Virginia per Angliam ad nos advehitur.

Eligatur ea, quæ crassas perfectasque habet fibras, foris fuscas; intus flavescens, & sapore acriter pungitivo, & pau-

paulum amaro; odore resinoso, aromatico instar Valerianæ; seu Vicentoxici; sed multo gratiore.

Alexipharmaca est, & in omnibus febris, valde usitata: in intermitentibus cum Quina mista perutilis est, in petechialibus cum Contrayerbæ radice, salibusque volatilibus præscribitur: in variolis, morbillisque fortiter expellendis, optimum remedium est: morsum canis rabidi sanat, & à hydrophobia defendit; ac in India adversus lethiferos morsus serpentis (Boicinga appellata) certissimum, & præsentaneum remedium est.

SESELI MASSILIENSE: semen longiusculum, planum, & angulosum est, quod in Gallia, circa Massiliam sponte crescit, unde præcipue nobis affertur.

Planta, ex qua colligitur, fœniculo sylvestri videtur haud dissimilis: & ideo à Botanicis FOENICULUM TORTUOSUM vocatur. Optimum semen est maturum, bene nutritum, purum, veridiuscule-pallidum; saporis acris aromatici, bonique odoris.

Incidit, discutit, ac aperit: Cephalicum est, & in omnibus affectibus thoracis perutile est: & Theriacæ compositionem ingreditur, pro veraque antidoto adversus Cicutam habetur.

SMARAGDUS: Lapis est viridis, pellucidus, & splendescens, cujus duæ reperiuntur species: Orientalis scilicet, & Occidentalis. Orientalis vocatur durior, ponderosior, & splendidior, Occidentalis, tamen licet inferioris notæ ad omnia in Medicina deservit. In India Occidentali invenitur, præsertim ex Provincia Quito Regni Perù nobis affertur.

Hic Lapis eligatur pellucidus, viridis, & qui rutilantes, & splendidos radios emittit: in epilepsia pro specifico habetur, simulque adstringens, & dulzorans est.

SPERMA CETI: substantia est pinguis, tenera, & alba; è multis parvis squamis constans; saporis pinguis & mucilaginosi, odoris oleacci; & nihil aliud est, quam cerebrum
cujus-

cujusdam speciei Ceti, quæ ORCA vocatur, & in Mari Gallicæ, & Norwegæ Orca capiuntur: dein cerebro separato, illud ita præparant, ut superius in dictam formam reducatur: ex Gallia quoque, & Hollandia (ubi in magna copia præparatur) ad nos transmittitur.

Eligatur substantia hæc in perpulchris squamis albis pellucidis, & splendentibus; boni odoris, ac saporis, quæ nec sit rancida, nec citrina.

Sperma ita præparatum, vi anodina, & coaguli resolutiva præditum est: ideòque in affectibus thoracis infantum, & adultorum, eorumque torminibus crebrò usurpatur: convenit etiam post casum, & contusiones, ad sanguinem coagulatum resolvendum, doloremque leniendum.

STYRAX, seu STORAX: Gummi resinofum est rufum, & solidum ex micis diversæ magnitudinis concretum, sapore subacri, odoreque fragrantissimo præditum. Ex arbore medioeris magnitudinis STYRAX vocata dicitur profluere, cujus folia foliis Mali Cotoneæ similia sunt; sed paulò minora. In Syria, Pamphilia, & in diversis locis Indiæ Orientalis crescit, unde Styrax ad nos transportatur.

Tres species STYRACIS numerantur; de prima specie est Styrax, qui Calamita dicitur, seu in granulis, & est optimus si pulchris & ferè meris granis constet, si sit tenax, rufus, subpinguis notis albis, sive maculis interstinctus; nec nimis glutinosus, nec amarus; odoris suavis, & permanentis.

Secundæ speciei est STYRAX, qui in massis rubris ad nos advenit, & communis certè vocatur.

Eligatur purus, resinofus, pinguis, compactus, colore rubro, sapore subacri; odoreque fragranti præditus.

Calêfacit, exiccat, discutitque: ideò caput, & nervos confortat, pariter acres humores, seu catarrhos resolvit, & dissipat.

Tertiæ speciei, STYRAX Liquidus est, qui in Officinis præstat, & nihil aliud est, quàm mistura ex Styrace, terebinthina,

thina, vino, & oleo, quæ in doliolis nobis affertur, & à Materialistis pro nativo styrace venditur.

Balsamica, & vulneraria virtute pollet, & in unguentis, emplastris, & similibus compositionibus præcipue ingreditur.

TACAMAHACA, TACAMACA: resina est discolor, & maculis notata rubicundis, partim rufis, & ferè pellucida est; sapore resinoso; odore fragranti, aromaticoque ornata: in India Occidentali ex arbore, Populo haud dissimili, TECOMAHACA vocata, profluit, unde ad nos affertur.

Eligatur pura, & flava in frustis divisa, odoris superius dicti, & saporis.

Calefacit, discutit, confortat: & ideò in omnibus infirmitatibus capitis, nervorum, stomachi, uterique, ab humoribus crassis ortis, multum prodest.

TAMARINDI: nihil aliud sunt, quam interior pulpa fructus arboris, multis pelliculis, nucleis, ac filamentis permixta, foris ex fusco-nigricans; saporis grati, acidiusculi, & etiam subacris.

TAMARINDUS arbor magnitudine, & crassitie Juglandis æquans est; ramorum extensione quoque exuperans: folia plurima densa, alternatim posita habens; flores in aliis, & extremitate ramorum noveni, aut deni conjunctim nascuntur: fructus nihil aliud est, quàm pistillum floris, succo nutritio ampliatum, & inflatum, ad instar siliquæ pulposæ. Incolæ fructus maturos legunt, conquassant, adeoque contundunt, & in doliolis servant; ac post in diversa loca nostræ Hispaniæ, aliaque transmittunt: ex Arabia, Africa, & India Orientali afferuntur, ubi arbores Tamarindi sponte, & uberimè crescunt.

Optimi censentur nigri, recentes, pulposi, nucleis parvis, ac longis filamentis præditi; odoris vinosi, & saporis acidi grati.

Sale suo subacido refrigerant, alvum leniter aperiunt, & ideo in omnibus morbis, à biliosis volatilibus, exaltatisque hu-

humoribus productis, profunt; sitim mirificè extingunt, & à scorbuto præservant.

TEREBINTHINA: resina clara, liquida, pellucida, & oleosa est, ex arbore Terebintho vocata profluens: aliæ resinæ liquidæ, ex diversis speciebus Pini, & Abietis exudantes, etiam Therebinthina vocantur.

Tres species potissimùm notæ sunt: Cypria scilicet, Veneta, & Communis Terebinthina.

TEREBINTHINA CYPRIA, sive de Chio: resina liquidiuscula est, pellucida, pallide-flava; & ferè instar sub-cœrulei vitri apparens; saporis resinosi, ferè inspidi, odoris, fragrantis: ex Insula Chio provenit, ubi ex parvis arboribus ejusdem nominis exudat. Hæc Terebinthina per-rara est, & solum ad compositionem Theriacæ affertur.

Eligatur pura, pellucida, crassa, quæ nec dentibus, aut digitis glutinositate adhæreat; coloris albi-viridiusculi; boni odoris, & saporis superiùs dicti.

TEREBINTHINA VENETA: resina est limpida, liquida, instar crassioris olei; odoris fortis, & saporis amari, ex Pinis, Laricibusque profluit.

Hæc **TEREBINTHINA** vocatur **VENETA**, quia à Materialistis ex Venetia provenire dicebatur; sed quod verum est, ex Delphinatu Provincia Galliæ, ubi recolitur, ad nos deportatur.

Optima verè clara, alba, pellucida, liquida, instar Balsami crassi; fortis odoris, amarique saporis.

TEREBINTHINA COMMUNIS: resina est liquida, flava, & pellucida, quæ in diversis, multisque locis Hispaniæ ex Abietibus, & Pinis, mediante incisione, profluit.

Eligatur pura, liquida, consistentiæ crassioris; boni odoris, & amari saporis.

Omnes Terebinthinae in virtute valde conveniunt, sale namque suo balsamico calefaciunt, emolliunt, & mundificant: ideòque ad vulnera, tam interna, quàm externa sananda, valent: renes, ac vesicam à calculo defendunt, & istum

unà cum urina promovent : in gonorrhœa, & similibus morbis mirificè profunt.

TERRA SIGILLATA, TERRA LEMNIA : argilla est pinguis, gravis, sicca, tenera, & friabilis, quæ plerumque in rotundis orbiculis formata, simul certis sigillis, atque caracteribus notata est ; saporis adstringentis, odoris terre, nunc rubicundi, nunc lutei, fusci, albi, vel alterius coloris. Olim ex Insula Lemnos, ubi effodiebatur, ad nos afferebatur ; sed hodie ex Constantinopoli, Italia, Gallia, Germania, & aliis locis nobis advenit.

Optima pinguis, friabilis, & quæ tenaciter linguæ adhæret, humectata multa in frustra concidit : adstringens, & bezoardica est : idè in febribus petechialibus, aliisque similibus morbis contagiosis, præsertim diarrhœa comitatis, seu stiptis, magna cum utilitate usurpatur. Similiter utilis est in sanguinis fluxibus, ac hæmorrhagiis.

THUS, OLIBANUM : resina est flavescens, alba, dura, & pellucida, partim ex parvis granis (instar Mastiches) partim majoribus diversæ magnitudinis constans ; odoris fragrantis ; saporis amari, & resinosi.

Arbor, ex qua mediante incisione emanat, in terra Sancta, & Arabia Felici juxta Montem Libanum affluenter crescit, unde ad nos transportatur.

Optimum in rotundis magnis, ex albo-flavescentibus granis, seu grumis friabilibus, boni odoris, præsertim quando super prunas uritur, & denique notis supradiçtis præditum.

Virtute pollet calefaciente, exiccante, & adstringente : tam internè, quàm externè crebrò usurpatur, & ad acres humores capitis, pectoris demulcendos inservit, ac demùm in doloribus ventriculi, & diarrhœis valdè prodest.

TOPAZIUS, CHRYSOLITHUS, CHRYSOPAZIUS : Lapis est pellucidus, splendens, & ponderosus, coloris flavi viridescentis : duæ hujus lapidis inveniuntur species, videlicet Orientalis, & Occidentalis. Orientalis ex Arabia, & Æthiopia

pia advehitur, & est ponderosus, durus, pellucidus, ac splendens, coloris tandem superius dicti.

Occidentalis ex Bohemia transportatur: lapis minus durus est, & ponderosus; non ita splendens, ut Orientalis, qui in Medicina præfertur, & contra Melancholiam administratur; humores acidos, & acres dulcificat, ac in ventris fluxionibus valde utilis est.

TRAGACANTHUM: Gummi est album, lucidum diversimodè intortum, exiguosque vermes referens; saporis insipidi glutinosi. Ex Turcia, præsertim Creta, Achaja, & Apulia affertur, ubi planta, ex qua per incisionem profluit, crescit, & SPINA HIRCI vocatur.

Optimum debet esse clarum, pellucidum, leve, angustum, tenerum, purum prædictisque notis ornatum.

Particulis suis viscosis, catarrhos acres, tussim, & raucedinem demulcet: in phthisi, ac hætica febre mirè prodest.

TURPETHUM, TURBITH: pars est exterior cujusdam oblongæ, crassæ, ac resinosæ radice, foris cinerea; intus verò albescens; saporis subacris nauseosi, & ferè nullius odoris.

Planta, ex qua radix colligitur Convolvulus Indicus est, folia ferens Ibisci, & caules volubiles per terram repentes, qui ALATUS MAXIMUS foliis Ibisci vocatur: & in Insula Ceylam, Surates, aliisque locis Indiæ Orientalis, prope Maris littora crescit, unde nobis affertur. Nostri Materialistæ duplex vendendum exponunt Turpethum: Orientale jam explicatum; & falsum, quod nihil aliud est, quàm radix Thapsiæ mundata, & à pluribus ut plurimum hucusque sed non benè pro vero Turpetho usurpata, cùm tamen ei minimè conveniat, nec pro tali queat haberi, cujus respectu exulet à Medicina.

Optimum, & genuinum debet esse, exterius coloris cinerei obscuri; interius sub-albidi, seu citrini cinericei, recens, ponderosum, compactum, à medulla lignosa mundatum, tenax, quod non facile distringi possit, & minimè cariosum.

Pitui-

Pituitam aliosque humores ex intestinis, Thorace, & partibus aliis potenter expurgat: ideòque THYDRAGOGUM vocatur.

TUTHIA, SPODIUM GRÆCORUM: Cruſta metalli-
ca, dura, ponderoſa; interiùs lævis, ſive lenis; exteriùs gra-
nulofa: ejus origo provenit à fumo, ſeu vapore, qui dum
funditur Æs, aſcendit, & ſuperiori fornacis, aut crucibuli
parti adhæret, ad inſtarque corticis circumdat, quem in fi-
ne Fuſores Ærarii inſternunt. Olim ex Alexandria aſporta-
batur, & ideò ab authoribus Tuthia Alexandrina appella-
batur; ſed hodie ex Suecia, Germania, aliifque locis ad nos
pervenit.

Tuthia, habetur optima, quæ ex elegantibus & craſſis
cruſtis conſtat, granuliſque prædictis ornata: interiùs palli-
dè-flaveſcit; exteriùs murini coloris eſt, & ponderoſa, non
facilè frangibilis, nec exiguis fruſtulis, aliifque fordibus per-
miſta.

Externè ſaltem in uſu venit, quippe detergit: ideòque
in affectibus oculorum, & vulneribus uſurpatur.

VITRIOLUM: nihil aliud eſt, quàm ſal metallicum, ex
crudis, & à ſpiritu ſulphureo, exefis metallis minerifque pro-
veniens.

Varia ſunt ejus genera, præcipuè autem hoc tempore
tria inveniuntur: ſcilicet **VITRIOLUM COERULEUM,**
VITRIOLUM VIRIDE, & **VITRIOLUM ALBUM.**

VITRIOLUM COERULEUM, ſeu **CYPRIMUM:** ſub-
ſtantia cryſtallina eſt, & cœrulea (Sapphyri inſtar) compa-
cta, ut ſaccharum candum, ſaporis acidi, auſteri, acris, &
adſtringentis: fitque vel ex ſolutione, & cryſtallizatione Cu-
pri, vel Cypro. Ex India Orientali ad nos aſſertur.

Adſtringens fortis eſt, carnes ſpongioſas in ulceribus con-
ſummit, ulcuſcula oris mirificè ſanat: in Collyriis ophthalmi-
cis miſcetur, & catacraſtas denique diſſipat.

VITRIOLUM VIRIDE: ſubſtantia viridis, & cryſtalli-
na eſt, herbacei coloris, granulata (inſtar ſalis communis)
ſapo-

saporis præcedentis , & ex Aragoniæ Regno advenit , ac in Anglia , Italia , Galliaque è mineris extrahitur.

In Medicina ad adstringendum , & desiccandum utitur.

VITRIOLUM ALBUM: substantia est alba , granulosa (instar Sacchari albi) concreta ; saporis acris , & adstringentis : ex Goslar ad nos pervenit.

In Collyriis pro oculorum affectibus miscetur , & ex eo purificato fit vomitivum , quod GILLA PARACELSI vocatur.

UNICORNU VERUM , seu MARINUM : cujusdam Ceti Groendalici Cornu est , fatis longum duarum saepe ungarum ; friatum , & quasi intortum , foris flavum ; intus album apparens.

Piscis , unde oritur NARVVAL vocatur , cæteris Ceti speciebus , haud multum dissimilis , & è Mari Groenlandico , Islandicoque , ubi carpitur , ad nos affertur.

Cornu istud ab antiquis , pro vero cornu animalis quadrupedis habebatur ; sed hodie omnibus notum est , quod accipitur à prædicto pisce.

Olim plus justo à majoribus habitum fuit , & ab aliquibus hodie habetur , tanquam certa antidotus contra venenum ; & contra Arsenicum , ac similia ideò valde commendatur : sed veraciter valet ad epilepsiam , variolas , morbillosque , febres acutas , dolores ventris , & similes alios morbos.

UNICORNU FOSSILE , MINERALE , EBUR FOSSILE , LITHOMARGA ALBA , LAPIS CERATITES , LAPIS ARABICUS : gryseus , seu fuscus lapis est , ossa hominum , vel bestiarum dentes , cornuave repræsentans ; intus interdum cavum , interdum aliam aliquam molliorem pinguem terram continens. In Sylefia , Hafsia , Palatinatu , diversisque locis Germaniæ , & Italiæ copiosè invenitur , unde ad nos affertur.

Eligatur in frustis lævibus , friabilibus , & porosis ; saporis

poris terrei, nulliusque odoris, & linguæ faciliè adhærens.

Præter qualitatem adstringentem, etiam vi diaphoretica pollet: proptereaque in acutis, & contagiosis febribus diarrhœa comitatis nobile est medicamentum: omne præternaturale acidum dulcificat, & denique omnes alvi fluxus dyfenteriam nempe, & diarrhœam sistit.

ZEDOARIA: radix est rotunda, longa, nodosa, & quadrantenus compressa: exteriùs albo-cinerea; interiùs magis fusca, saporis acris subamari; odoris fragrantis.

Planta ex qua colligitur, species Zingiberis est, & à Botanicis ZINGIBER LATIFOLIUM SYLVESTRE appellatur. In India Orientali, præsertim in Bengala, & Malabar Zedoaria crescit, unde sicca, & in frustis parvis incisa nobis affertur: duæ species à Materialistis numerantur, sed utraque ex eadem planta colligitur.

Eligatur recens, dura, ponderosa, sicca, & non cariota exteriùs coloris cinericei; interiùs fusci; saporis ardentis, & aromatici; odoris fragrantis.

Calescit, exiccat, attenuat, & alexipharmaca est, & in colica flatulenta, debilitate stomachi, intemperie frigida uteri, & similibus mirificè prodest.

ZIBETHUM, ZIBETHA, ZIPETIUM: substantia est pinguis, & unctuosa (instar mellis, seu butyri) apparens, colore ex albo-flavescenti; odore fragranti, & penetrantissimo prædita. Animalia, ex quibus ZIBETHUM extrahitur vulgo GATOS DE ALGALIA, sive CATI ZIBETHICI vocantur: & in India Orientali, & Occidentali nascuntur; substantia ista in peculiaribus folliculis, seu cavitatibus (inter podicem & genitalia) sitis invenitur, præsertim in earum partium glandulis, in quibus observatum est generari.

Eligatur ZIBETHUM, recens, bonæ consistentiæ; coloris albi, seu flavi; odoris fortissimi aromatici.

Anodinum, resolutivum, & corroborans est; sed in Medicina (propter nimiam suam fragrantiam) parvi, vel nihili æstimatur.

C A P U T I V .

D E S U C C E D A N E I S .

INter tot , & tam multiplicia medicamenta , quamvis eorum major pars apud nos extet ; sunt tamen aliqua priscis sæculis cognita , quorum notitia , tractu temporis abolevit : alia quæ ad nos rarè advehuntur ; quædam ob regionum distantiam ad nostras officinas , non nisi evanida , ac velut obsoleta proveniunt ; non pauca in pluribus nostræ Hispaniæ Villis commodè haberi nequeunt : de multis denique an legitima , vel supposititia sint à Peritis ambigitur . Ne igitur ægrotantes his medicamentis in schedulis satis obviis , vel saltem ipsorum virtutibus cum suæ salutis jactura fraudentur , in eorum defectu alia simplicia temperamento , aut facultate illis simillima substituere coacti sumus , quæ substituta Latini rectè SUCCEDANEA , QUID PRO QUO perperam appellant .

S U B R O G E N T U R I T A Q U E .

A

- Pro Acacia vera . . . . . *Succus Hypocistidos , itemque Prunorum sylvestrium .*
 Pro Acantho , seu Branca urfina . *Malva .*
 Pro Ammi . . . . . *Anisum .*
 Pro Amomo . . . . . *Cardamomum minus .*
 Pro Angelica . . . . . *Carlina , vel Meù .*
 Pro Aristolochia rotunda . . . *Tenuis , seu longa .*
 Pro Aspalatho . . . . . *Lignum Aloes usuale , seu Santalum Citrinum .*

N

Pro

C

- Pro Calamo aromatico. . . . . *Acorus verus.*
 Pro Carpobalsamo. . . . . *Cubeba, vel bacca Juniperi.*
 Pro Cassia Lignea. . . . . *Cinnamomum.*
 Pro Citri Succo. . . . . *Succus Limonum.*
 Pro Corticibus Citri. . . . . *Cortices Limonum.*
 Pro Costo. . . . . *Cortex VVinteranus, Zedoaria,
 Carlina, & Helenium.*

D

- Pro Doronico. . . . . *Galanga, seu Zedoaria.*

F

- Pro Folio. . . . . *Nardus Indica, seu Macis.*

O

- Pro Opobalsamo. . . . . *Balsamum de Tolù, seu Oleum
 Nucis moschate.*

P

- Pro Phu. . . . . *Valeriana minor.*

R

- Pro Rhapontico. . . . . *Rhabarbarum.*

T

- Pro Turbith legitimo. . . . . *Falappa.*

X

- Pro Xilobalsamo. . . . . *Lignum Aloes usuale, seu San-
 talum citrinum.*

CAPUT V.

DE SIMPLICIBUS, SINE DISTINCTIONE
scriptis.

CUm plura simplicia, à Medicis in suis schedulis absolute, & sine ulla restrictione præscribi non raro contingat: dubium inde nascitur, debeat ne administrari mas, an foemina? Stirps, an semen? Folia, an flores hujus, aut alterius vegetabilis? Cùmque etiam Medicamenta valde differant, non solum forma; sed colore, sapore, aliisque signis sensibilibus; tum etiam temperamento regionum, ubi nascuntur: ut omnis tollatur dubitatio, cujuscumque simplicis famosorem significationem hoc capite indicare operæpretium duximus: quapropter suademus ut intelligatur:

A

Acetum.....	<i>Acetum Vini.</i>
Agaricus.....	<i>Albus, & levis.</i>
Aloe.....	<i>Succotrina.</i>
Alumen.....	<i>Scifile.</i>
Ammi, seu Ammeos.....	<i>Creticum.</i>
Amomum.....	<i>Racemosum.</i>
Aristolochia.....	<i>Tenuis, seu rotunda.</i>
Arfenicum.....	<i>Album.</i>

B

Benzoinum.....	<i>Amygdalinum.</i>
Bryonia.....	<i>Alba.</i>

C

Capparis.....	<i>Cortex radiceis.</i>
Cardamomum.....	<i>Minus.</i>

Caryophylli.	<i>Fructus Caryophylli Indici.</i>
Centaurium.	<i>Minus.</i>
Colocynthis.	<i>Fructus medulla.</i>
Corallium.	<i>Rubrum.</i>
Costus.	<i>Radix Costi amari.</i>
Cuminus.	<i>Semen Cumini usualis.</i>
Cupressus.	<i>Nuces ejusdem in adstringenti- bus, folia, aut lignum in diure- ticis.</i>

D

Daucus.	<i>Creticus.</i>
Dictamnus.	<i>Summitates Dictamni Cretici.</i>

G

Glandes.	<i>Quercina.</i>
Granatum Pomum.	<i>Acidum.</i>
Gummi.	<i>Arabicum.</i>

H

Helleborus.	<i>Niger.</i>
Hepatica.	<i>Lichen.</i>
Hyosciamus.	<i>Albus.</i>
Hyssopus.	<i>Montanus.</i>

M

Margarita.	<i>Orientalis.</i>
Marrubium.	<i>Album.</i>
Mentha.	<i>Hortensis.</i>

N

Nimphaea.	<i>Albus flos.</i>
-------------------	--------------------

O

Oleum.	<i>Olivarum.</i>
Opium.	<i>Thebaicum.</i>

P

Papaver.....	Album.
Petrofelinum.....	Ejus Semen, seu radix.
Piper.....	Nigrum.
Pix.....	Liquida, sicca in glutinantibus.
Plantago.....	Major.
Pœonia.....	Mas, ejus Semen, aut radix.
Polypodium.....	Quercinum.
Pruna.....	Damascena.

Q

Quercula minor.....	Chamaedrysa.
---------------------	--------------

R

Refina.....	Laricina, seu terebinthina.
Rhus.....	Fruetus Sumach.
Rosa.....	Rubra.

S

Santalum.....	Citrinum.
Sefeli.....	Masiliense.
Spica.....	Nardus Indica.
Stœchas.....	Flos Stœchados Arabica.
Styrax.....	Calamita.
Sulphur.....	Vivum.

T

Tamariscus.....	Cortex radice.
-----------------	----------------

V

Veronica.....	Mas.
Viola.....	Cœrulea.

Non rarò etiam plura simplicia communi, & generali nomine in Schedulis comprehenduntur, quæ cum peritus Phar-

Pharmacopola, quæ & qualia sint, memoria retinere debeat, post generale nomen omnia nominibus propriis, & singularibus hic subnotare visum fuit.

Quare:

Herbæ emollientes sunt.

Malva.
Bismalva.
Viola.
Branca Ursina, seu Acanthus.

Vel

Mercurialis.
Atriplex.
Parietaria.
Beta.

Quatuor herbæ Carminantes:

Chamæmelum.
Anethum.
Melilotum.
Ruta.

Quinque herbæ Capillares:

Polytrichum, seu Trichomanes.
Capillus veneris.
Adiantum vulgare, seu nigrum.
Salvia Vitæ.
Asplenium, seu Ceterach.

Quatuor flores cordiales temperati.

Violarum.
Rosarum rubrarum.
Borraginis.
Buglosi.

Quatuor flores cordiales calidi, vel carminantes.

Chamæmeli.
Anethi.
Meliloti.
Liliorum alborum.

Quinque radices aperientes majores.

Apii.
Asparagi.
Fœniculi.
Petrofelini.
Rusci.

Quinque radices aperientes minores.

Capparis.
Eringii.
Graminis.
Ononidis.
Rubiæ majoris.

Dua radices communes.

Petrofelini.
Fœniculi.

Quatuor Semina frigida majora.

Cucurbitæ.
Cucumeris.
Melonum.
Citruli.

Quatuor Semina frigida minora.

Cichorii.
Endiviæ.
Lactuæ.
Portulacæ.

Quatuor Semina Calida majora.

Carvi.
Cumini.
Fœniculi.
Anisi.

Quatuor Semina calida minora.

Ammeos.
Amomi.
Apii.
Dauci.

PHARMACOPOEA MATRITENSIS.

Quinque species Myrobalanorum.

Bellerici.
 Citrini.
 Chebuli.
 Emblici.
 Indici, seu nigri.

Tres species Piperum.

Piper nigrum.
 Piper album, seu Leucopiper.
 Piper longum, seu Macropiper.
 Alii addunt Hydropiper, seu Piper
 aquaticum.

Tres species Balsami.

Carpobalsamum, seu fructus balsami.
 Orobalsamum, seu liquor balsami.
 Xilobalsamum, seu lignum balsami.

Quatuor farinae.

Fabarum.
 Hordei.
 Orobi.
 Secalis.

Quatuor Aquae Cordatae.

Buglosi, seu Borraginis.
 Cichorii.
 Endiviae.
 Scabiosae.

Quatuor Aquae pleuriticae.

Cardui benedicti.
 Cardui Mariae.
 Scabiosae.
 Taraxaci.

Quatuor Olea stomachicae.

Spicae Nardi.
 Absinthii.
 Cydoniorum.
 Mastiches.

Quatuor unguenta calida.

Aregon.

Marciaton.

Althææ.

Agrippæ.

Quatuor unguenta frigida.

Album camphoratum.

Rosatum.

Populeum.

Refrigerans Galeni.

Quinque fragmenta Lapidum pretiosorum.

Granati.

Hyacinthi.

Saphyri.

Smaragdi.

Sardæ, seu Carneoli.

C A P U T VI.

DE PONDERIBUS, ET MENSURIS MEDICIS.

Pondera, & Mensuræ sunt limites quidam, aut regulæ quibus, ad justè dispensanda Medicamenta, utimur, ut intentus à Medico finis subsequatur.

Unde solùm hîc de ponderibus, & mensuris usualibus acturi sumus.

Libra igitur Medicinalis unciis duodecim constat, & sic notatur. . . . .

lib. j.

Selibra, seu Libra Semis habet uncias sex, & notatur sic. lib. ʒ.

Uncia est duodecima libræ pars, & designatur. . . . . ʒ. j.

Uncia dimidia, sic. . . . . ʒ. ʒ.

Drachma est octava pars uncix, & sic significatur. . . ʒ. j.

Drachma dimidia signatur sic. . . . . ʒ. ʒ.

Scrupulus est tertia pars drachmæ, ejus nota est. . . ʒ. j.

O

Dimi-

- Dimidius scrupulus hoc modo indicatur. . . . . ℥. ℔.
 Scrupulus constat viginti, & quatuor granis, granum autem
 designatur. . . . . Gr. j. vel gr. j.
 Granum dimidium sic. . . . . Gr. ℔. vel gr. ℔.
 Germani dividunt scrupulum in viginti grana, unde apud
 ipsos quinque grana sex nostratibus æquiponderantia sunt.
 Manipulus est, quantum manu comprehenditur, communi-
 ter reputatur pro dimidia uncia, & foliis, feminibusque
 recipiendis aptatur; ejus caracter est. . . . . m. j.
 Pugillus est, quantum tres digiti capere possunt, ponderat
 drachmas duas, & floribus mensurandis deservit; sic ex-
 plicatur. . . . . P. j.
 Fasciculus est, quantum flexura brachii capitur, & sic expri-
 mitur. . . . . F. j.
 Solent etiam quantitates per numerum explicari litera N. sic-
 que scribimus. n. j. vel n. ij. &c.
 Quandoque per paria, sic . . . . . par.
 Multoties per ANA idest singulorum. . . . . a. aa. an.
 Aliquando per quantum sufficit, vel quantum satis est. q. s. q. f.
 Itemque per quantum volueris . . . . . q. v.
 Vel fiat secundum Artem, quæ omnia, his caracteribus no-
 tantur. . . . . S. A.
 Vel ad pondus omnium, hoc est, quod tantum reci-
 piatur ultimi medicamenti, quantum præcedentia simul pon-
 derant; & hæc de notis ponderum, ac mensurarum sufficient.

C A P U T VII.

DE INSTRUMENTIS PHARMACEUTICIS.

Pharmaceutica instrumenta sunt ignis, furni, & vasa, quibus medicamina omnia præmissis operationibus confici solent.

Instrumenta dividuntur, in animata, & inanimata. Ani-
 mata

mata sunt Medicus, Pharmacopœus, vel horum Ministri, quatenus ab his labores ipsius diriguntur: inanimata verò, sunt quæ nullam, in hac arte, habent intentionem; sed ab animato tantum moventur; dividunturque in activa, vel principalia, & passiva, vel minùs principalia: activa sunt ignis, & aer, & quæ Pharmacopœi manibus reguntur, ut Agitaculum, Cochlear, Limæ, Forfex, Forceps, Malleus, Pistillum, Porphyrites, Spathula, &c. Passiva verò sunt Laboratorium, Furni, & Vasa, ut Ahenum, Alembicus, Cucurbita, &c.

Pharmacopœus, seu Artifex variis gradibus ignem metiri debet, quorum communiter quatuor enumerantur.

Primus, ac mitissimus ignis gradus est, simillimus calori gallinæ ovo incubantis; isque calor frequenter deservit digestioni.

Secundus gradus est, dum calor ignis ad eò fortis percipitur, ut manu vix tangi queat, & spirituum ardentium distillationibus accommodatur.

Tertius quoad tactum censetur, dum manum lædit, hincque ordinario inservit distillationibus, & decoctionibus oleorum, & aquarum vegetabilium, ac animalium, eorumque spirituum; necnon sublimationi, & similibus operationibus.

Quartus denique gradus est, ad tactum destructorius: hic auxiliatur distillationi omnium spirituum mineralium, cum nempe materies distillanda vasi suo indita igni nudo committitur, qui modus vocatur **EX IGNE APERTO DISTILLARE**: inservit etiam ut corpora solida calcinentur, & liquentur, plerisque aliis operationibus.

Aer est secundum instrumentum activum, quia nos undequaque ambiens variis Pharmaciæ operationibus ita auxiliatur, ut in minimis quibusque operationibus eo carere non possimus, ignem namque gubernare non valemus, nisi admissio, vel præclusio aeris liberioris aditu.

Aer insuper, ea, quæ, medio igne, liquida sunt reddita, condensat; cuncta etiam salia, necnon pleraque alia

in liquorem resolvit, multa denique Acri expōsita quotidie exiccari observamus.

Primarium omnium passivorum est Laboratorium, de quo maximè observandum est, quòd non sit nimis angustum; sed loco salubri positum, per quod, si possibile est, aer undequaque liberiores ingressum habeat, & egressum: gaudeat præterea cisterna, vel puteo aqua dulci repleto; furni quoque in eo sint variæ figuræ, & magnitudinis, inter quos tamen usui frequentiores sint sequentes.

Furnus pro vesica, cujus ope aquæ, diversique spiritus distillantur, in quo etiam Balneum Mariæ, Arenæ, & Vaporis accommodari possint.

Alius, qui ad calcinationes, ustiones, & fusiones intervit, Anemius, Reverberatorius, vel Fusorius communiter dictus.

Alius denique est, qui Universalis dicitur, & ad omnes ferè Pharmaciæ operationes perficiendas intervit: sunt etiam alii, qui Portatiles dicuntur, quorum figura semper rotunda est, & circularis, laminaque ferrea necessariò extrahuntur.

Alia quoque sunt instrumenta: Vasa dicta videlicet.

Aheni capacitatis diversæ ex cupro fabricati, interiùs verò stanno obducti.

Alembici stannei, vel cuprei stannati, vitrei, vel denique terrei, simul, & vitreati.

Catini ex terra solidiore constructi vitreati; alij verò vitro non obducti.

Vasa dicta circulatoria.

Colatoria diversa, ex panno, & linteo.

Conchæ vitreæ, vel terreæ vitreatæ ad evaporandos varios liquores.

Crucibula varia.

Cucurbitæ cupreæ stannatæ, vitreæ, & terreæ vitreatæ capacitatis diversæ.

Excipula, seu recipientia vitrea, & terrea simul vitreata.